

Nr 6.

Ankom till Riksdagens kansli den 27 februari 1911 kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

(4:e Afd.)

Ordinarie anslag.

Regeringsrätten.

1:o) Kungl. Maj:t har under sjätte hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen att godkänna sådan ändring i den år 1909 för regeringsrättens vaktmästare fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt vaktmästarens lön ej blott efter 5 år med 100 kronor, utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämma enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Ändrade bestämmelser om ålders-tillägg åt vaktmästare.
[1.]*

Under åberopande af hvad utskottet i punkt 1 af utlåtandet nr 2 angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel anfört i fråga om ändrade bestämmelser om ålderstillägg åt högsta domstolens vaktmästare, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i den år 1909 för regeringsrättens vaktmästare fastställda

*) Hänvisar till punkt i den kungl. propositionen.

aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklaras kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt vaktmästarens lön ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifna aflöningsförhöjningar bestämman enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Landsstaterna i länen.

Ändrade bestämmelser om ålders-tillägg åt vaktmästare vid länsstyrelserna.

[2.]

2:o) Under punkt 2 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att godkänna sådan ändring i den år 1908 för tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna fastställda aflöningsstat, att lönen för de därå uppförda vaktmästare förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor, utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämman enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må godkänna sådan ändring i den år 1908 för tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna fastställda aflöningsstat, att lönen för de därå uppförda vaktmästare förklaras kunna höjas ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor, äfvensom för tillträde till sålunda medgifven aflöningsförhöjning bestämman enahanda villkor, som för tillträde till förut medgifven sådan förhöjning blifvit stadgade.

Höjning i anslaget till följd af indragning af boställen.

[3.]

3:o) Uti punkt 3 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att anslaget till landsstaterna i länen måtte, med anledning af de i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1911 omförmälda boställens indragning, höjas med 1,665 kronor. Af statsrådsprotollet, sid. 3, inhämtas, att vissa länsmansboställen med en beräknad afkomst af tillhoppa 1,665 kronor under nästlidet år indragits eller äro bestämde att under innevarande år indragas, ett för-

hållande, som påkallar en förhöjning af anslaget till landsstaterna i länen med ett mot den sammanlagda afkomsten svarande belopp.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med anledning af de i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1911 omförmälda boställens indragning, höja anslaget till landsstaterna i länen med 1,665 kronor.

Vid bifall till hvad utskottet under denna punkt föreslagit, kommer anslaget till landsstaterna i länen (däraf 193,000 kronor reservationsanslag) att höjas från 3,066,970 kronor till 3,068,635 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

4:o) Kungl. Maj:t har under punkt 4 i denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att i afvaktan å den proposition angående lönerreglering för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Kungl. Maj:t må komma att aflåta till Riksdagen, tills vidare förslagsvis beräkna en höjning af anslags- titeln till väg- och vattenbyggnadsstaten (däraf två särskilda reservationsanslag till expenser för allmänna arbeten och till vägundersökningar, hvartdera å 45,000 kronor) med 60,000 kronor eller från 179,400 kronor till 239,400 kronor.

Höjning af anslaget till följd af lönerreglering för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

[4.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Postverket.

5:o) Under punkt 5 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att förklara, att det i riksstaten upptagna anslaget till postverket, för år 1911 förslagsvis bestämdt till 21,690,000 kronor att utgå direkt af postmedlen, skall ur riksstaten utgå.

[5.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva yttrande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Telegrafverket.

[6.] 6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte förklara, att det i riksstaten upptagna anslaget till telegrafverket, för år 1911 förslagsvis bestämdt till 13,020,000 kronor att utgå direkt af telegrafmedlen, skall ur riksstaten utgå.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva yttrande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

Medicinalstyrelsen.

Omorgani-
sation och
löneregle-
ring för
medicinal-
styrelsen.

[7.]

7:o) Under punkt 7 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att dels godkänna det enligt statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1911 tillstyrkta förslag till aflöningsstat för medicinalstyrelsen att tillämpas från och med år 1912, äfvensom de i statsrådsprotokollet angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner; dels förklara, ej mindre att enhvar, som med eller efter ingången af år 1912 tillträder befattning i medicinalstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar i medicinalstyrelsen, hvilka icke före den 1 november 1911 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänst-innehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem; dels medgifva, att, därest tillförordnade medicinalrådet, öfverläkaren vid Västerviks hospital Gustaf Richard Stenbeck utnämnes till medicinalråd och byråchef å den nya staten, han må för åtnjutande af löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han därförinnan på grund af nådigt förordnande uppehållit medicinalrådsämbete, samt att extra vaktmästare, som vid den nya statens ikraftträdande är anställd hos

medicinalstyrelsen och antages till vaktmästare å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning räkna sig till godo den tid, han därinnan tjänstgjort såsom extra vaktmästare mot ersättning från särskildt af Kungl. Maj:t och Riksdagen anvisadt anslag; dels och höja det i riksstaten uppförda anslaget till medicinalstyrelsen från 95,550 kronor med 42,050 kronor eller sålunda till 137,600 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under under riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Statsmedicinska anstalten.

8:o) Under punkt 8 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva, att arfvodet till assistenten vid statsmedicinska anstaltens medicinskt-bakteriologiska afdelning må från och med år 1912 höjas från 2,000 kronor till 3,000 kronor, dock att förmånen af fri bostad skall bortfalla, samt för sådant ändamål höja anslaget till statsmedicinska anstalten från 54,200 kronor med 1,000 kronor till 55,200 kronor.

Höjande af
ena assisten-
tens arfvode.

[8.]

Utredning i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 69—71.

Utskottet, som finner den föreslagna arfvodesförhöjningen å ifrågasvarande assistent skälig, hemställer,

att Riksdagen må medgifva, att arfvodet till assistenten vid statsmedicinska anstaltens medicinskt-bakteriologiska afdelning må från och med år 1912 höjas från 2,000 kronor till 3,000 kronor, dock att förmånen af fri bostad skall bortfalla, samt för sådant ändamål höja anslaget till statsmedicinska anstalten från 54,200 kronor med 1,000 kronor till 55,200 kronor.

Förste provinsialläkare och provinsialläkare.

9:o) Under punkten 9 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels godkänna det enligt statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1911 tillstyrkta förslag till aflöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare, att

Omreglering
af förste pro-
vinsialläkar-
och provinsial-
läkarväsendet.

[9.]

tillämpas från och med år 1912, äfvensom de uti statsrådsprotokollet angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner; dels förklara, att enhvar, som med eller efter ingången af år 1912 tillträder befattning såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser, samt att de förutvarande innehafvare af befattningar såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, hvilka icke före den 1 november 1911 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dithills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föränledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dithills tillkommit dem; dels ock upptaga det under anslaget till medicinalstyrelsen med dithörande stater uppförda anslaget till provinsialläkarna under förändrad rubrik till »förste provinsialläkarna och provinsialläkarna» samt höja detsamma från 399,300 kronor med 490,500 kronor till 889,800 kronor.

Ofvanberörda aflöningsstat samt villkor och bestämmelser återfinnas i statsrådsprokollet å sid. 190—194 och den i ärendet förebragta utredning å sid. 72—190.

I sammanhang med förevarande förslag har utskottet till behandling förehäft

dels en till Riksdagen den 13 januari 1911 aflåten proposition, nr 32, däri Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag begärt Riksdagens yttrande öfver ett propositionen bilagdt förslag till ändringar i gällande taxa för arfvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, äfvensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag; samt förklarat sig vilja efter emottagande af Riksdagens svar, företaga den slutliga pröfningen af samma förslag och förordna om utfärdande af ny författning i ämnet;

dels ock en inom Första kammaren af herr *J. Larsson* väckt motion, nr 65, samt följande inom Andra kammaren väckta motioner: af herr *J. Ström* i Transtrand m. fl., nr 42, af herr *A. Fornander*, nr 90, af herr *L. Lundström*, nr 113, af herr *F. A. Bäckström*, nr 196, samt af herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra jämte 93 kammarledamöter, nr 294.

Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion anhöll Riksdagen i skrifvelse den 17 maj 1903, att Kungl. Maj:t måtte dels låta utreda, i hvad mån den nuvarande läkardistriktsindelningen i riket vore otidsenlig och olämplig, dels låta uppgöra förslag till omreglering af denna distriktsindelning i afsikt att bättre än hittills främja hälso- och sjukvården å landsbygden, dels ock vidtaga de åtgärder, som af en sådan utredning och af ett sådant förslag kunde föranledas. Sedan Kungl. Maj:t i följd af denna Riksdagens skrifvelse tillsatt en kommitté med uppdrag att verkställa den sålunda äskade utredningen samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet, afgaf kommittén sitt betänkande den 17 juli 1907. På detta betänkande är Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag i hufvudsak grundadt. Då kommittén byggt sitt förslag till läkarväsendets ordnande på de grunder, som för närvarande äro bestående, har också det kungliga förslaget blifvit till sina hufvudprinciper fotadt på samma grunder, och är det nya, som innefattas i såväl kommitténs som Kungl. Maj:ts förslag, hufvudsakligen: förste provinsialläkar- och provinsialläkartjänsternas fullständiga särskiljande från hvarandra, utom i vissa mindre län, väsentlig ökning af provinsialläkarnas antal samt förändrade lönestater för förste provinsialläkare och provinsialläkare.

Hvad då till en början vidkommer organisationen af förste provinsialläkartjänsterna (statsrådsprotokollet sid. 83—100) har Kungl. Maj:t såsom nämnts i princip föreslagit dessa befattningars fullständiga särskiljande från provinsialläkartjänsterna. Det arbete för den allmänna hälsovården, som enligt förslaget skulle tillkomma förste provinsialläkarna, har nämligen syntts vara alltför omfattande och betungande för att, utan ett deras åsidosättande, kunna förenas med provinsialläkarens jämväl maktpåliggande arbete i den enskilda sjukvårdens tjänst. Emellertid har Kungl. Maj:t liksom ock kommitténs majoritet, med hänsyn i främsta rummet till den afsevärda kostnad ett sådant till fullo genomfördt särskiljande skulle medföra, ansett denna reform lämpligen böra tills vidare begränsas till de län, där behofvet af själfständiga förste provinsialläkarbefattningar visat sig mest påfallande. Efter jämförelse mellan rikets samtliga län och med afseende fäst å förste provinsialläkarnas ämbetsverksamhet, hafva länen uppdelats i två grupper, den ena omfattande 16 större och ur läkarsynpunkt mera svårskötta län och den andra 8 mindre och mera lättskötta. I de till förra gruppen hörande län, nämligen Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älfsborgs, Skaraborgs,

Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gäfleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län har reformen ansetts ej längre kunna undan skjutas, under det att den beträffande de 8 återstående länen ansetts kunna tills vidare anstå.

I detta afseende hade inom kommittén två ledamöter reserverat sig, under yrkande att särskiljandet skulle utsträckas till samtliga förste provinsialläkardistrikt, af hvilka dock vissa skulle bildas genom sammanförande af två län till ett distrikt.

I hufvudsaklig anslutning till denna reservation har i sin förenämnda motion herr Fornander hemställt, att Riksdagen ville besluta, antingen att följande 19 förste provinsialläkardistrikt inrättas: Stockholms distrikt, Östergötlands, Jönköpings, Växjö (omfattande Kronobergs och Hallands län), Kalmar (till hvilket Gottlands län lägges), Kristianstads (till hvilket Blekinge län lägges), Malmöhus, Göteborgs (och Bohus), Älfsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro (till hvilket Södermanlands län lägges), Västerås (omfattande Västmanlands och Upplands län), Kopparbergs, Gäfleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens distrikt, samt att i samband härmed alla biträdande provinsialläkaretjänster indragas, men att provinsialläkaren i Visby skall vara skyldig att mot ett mindre arvode biträda förste provinsialläkaren i distriktet vid öfvervakandet af epidemivården inom Gottlands län,

eller (i den händelse sammanslagning af två län till ett förste provinsialläkaredistrikt ej skulle anses lämpligt) att, förutom de distrikt med själfständiga förste provinsialläkaretjänster, som af Kungl. Maj:t föreslagits, själfständiga förste provinsialläkaretjänster därjämte måtte inrättas i Södermanlands, Kronobergs och Jämtlands län.

Beträffande de af motionären till stöd för framställningen anförda skäl, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Då utskottet, som är af den mening, att arbetet såväl för den allmänna hälsovården som för den enskilda sjukvården är af alltför stor betydelse för att få i något afseende åsidosättas, jämväl delar den af departementschefen uttalade uppfattning angående svårigheten att utan ettdera arbetets tillbakasettande förena förste provinsialläkarens och provinsialläkarens åligganden, anser sig utskottet följaktligen böra i princip godkänna Kungl. Maj:ts förslag att särskilja dessa tjänster.

Det förslag, som innebäres i första alternativet af herr Fornanders nu förevarande motion, afser att åstadkomma likformighet i förste provinsialläkarinstitutionen genom att göra samtliga förste pro-

provinsialläkartjänster själfständiga, men låta vissa tjänster omfatta två län, hvarigenom de utgifter, som skulle betingas af reformens fullständiga genomförande, på sätt kommittén tänkt sig detsamma, komme att blifva afsevärdt reducerade. Utskottet har ej ansett sig kunna biträda detta förslag. Svårigheten för en person att medhinna ett så krävande arbete, som skötandet af förste provinsialläkartjänsten i två län samt att i fråga om ett så stort verksamhetsområde förskaffa sig för tjänstens skötande erforderlig lokal- och personalkännedom synes nämligen göra den af motionären föreslagna anordningen omöjlig att i praktiken på ett tillfredsställande sätt genomföra. Härtill kommer att angelägenheten för vederbörande länsstyrelse att kunna stå i största möjliga personliga förbindelse med förste provinsialläkaren ej kan med en dylik anordning vederbörligen tillgodoses. Vid sådant förhållande finner sig utskottet icke heller kunna biträda förslaget, i hvad det afser indragning af biträdande provinsialläkartjänster.

Hvad beträffar motionärens alternativa förslag att själfständiga förste provinsialläkartjänster skulle inrättas, förutom i de af Kungl. Maj:t föreslagna län, jämväl i Kronobergs, Södermanlands och Jämtlands län, vill utskottet, som för sin del ansluter sig till den af kommittén och departementschefen uttalade mening angående lämpligheten att låta anstå med fullständigt genomförande af förenämnda särskiljande af de olika tjänsterna, i detta sammanhang erinra om att framställda yrkanden i enahanda syfte som det af motionären afsedda ej vunnit understöd hos medicinalstyrelsen. Utskottet har icke blifvit öfvertygad om, att förhållandena i dessa län för närvarande oundgängligen påkalla inrättande af sådana tjänster; utan finner utskottet hvad af departementschefen i detta afseende föreslagits innebära det lämpligaste sättet för denna frågas lösning.

Förenämnda reservanter i kommittén hafva äfven sökt göra gällande lämpligheten af ett förbud för förste provinsialläkarna att utöfva enskild praktik, en uppfattning som emellertid ej delats vare sig af medicinalstyrelsen, som framhållit, att ett dylikt förbud skulle kunna leda till dessa läkares trakasserande för helt tillfälligt och jämväl lofvärdt utöfvande af läkaryrket, eller af departementschefen, som ansett det ifrågasatta förbudet så mycket mindre lämpligt, som förste provinsialläkaren just genom att utöfva enskild praktik i den omfattning, hans hufvudsakliga tjänståligganden sådant medgifva, blefve bättre i tillfälle att skaffa sig ingående kännedom om befolkningens lefnadsförhållanden och vanor, något som gifvetvis vore af stor betydelse för

honom i hans ämbetsutöfning såsom målsman för den allmänna hälsovården. De skäl som sålunda anförts mot det ifrågasatta förbudet hafva syns utskottet väl grundade.

I fråga om förste provinsialläkarinstitutionen är det egentligen endast i ännu ett afseende, som olika meningar gjort sig gällande, nämligen i fråga om skyldighet för förste provinsialläkaren att verkställa de i lagen angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke den 17 oktober 1900 föreskrifna årligen återkommande besiktningarna å minderåriga vid arbetsplatserna. Kommittén hade föreslagit skyldighet för förste provinsialläkarna att efter Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förordnande verkställa dylika besiktningar. Detta kommitténs förslag har rönt motstånd hos medicinalstyrelsen och jämväl gjorts till föremål för anmärkning af herr Fornander i hans förenämnda motion. Man har nämligen velat göra gällande, att ifrågavarande besiktningar till följd af de med desamma förenade långa resor skulle blifva för förste provinsialläkaren alltför tidsödande äfvensom att de, med hänsyn till det obetydliga utbyte beträffande ökad kunskap och erfarenhet, som de gåfve, innebure ett ödslande med dyrbar och på annat håll inom tjänsten erforderlig kraft. Departementschefen, som anslutit sig till kommitténs förslag, har därvid framhållit den stora fördelen af, att dessa besiktningar i så stor utsträckning som möjligt utfördes af samme läkare, äfvensom anført, att, då förordnande angående ifrågavarande besiktningar meddelades af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, det ej behöfde befaras att sådant uppdrag lämnades en förste provinsialläkare, hvars tid ej medgåfve arbetets utförande. Jämväl i detta afseende finner utskottet skäl biträda departementschefens mening.

Provinsial-
läkarna.

Hvad därefter vidkommer provinsialläkartjänsterna (sid. 100—167 i statsrådsprotokollet) innefattar det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget den förändring, att antalet sådana tjänster skulle ökas med 50 eller irån 139 till 189, och skulle detta antal fördela sig på de särskilda länen på följande sätt:

L ä n.	Folkmängd den 31 dec. 1909.	Areal i kvadratmil.	Antal provinsialläkardistrikt.		
			För närvarande.	Enligt kommitténs förslag.	Enligt departements- chefens förslag.
Stockholms	220,152	78,44	5	8	8
Uppsala	127,561	53,13	4	3	3
Södermanlands	175,861	68,06	8	7	8
Östergötlands	291,507	110,46	6	9	9
Jönköpings	213,072	115,22	6	7	7
Kronobergs	158,226	99,10	4	6	6
Kalmar	228,066	115,43	9	10	10
Götlands	54,849	31,60	3	3	3
Blekinge	149,625	31,14	3	4	4
Kristianstads	226,710	63,46	6	7	7
Malmöhus (utom staden Malmö)	370,116	48,29	5	7	7
Hallands	147,308	49,21	3	4	4
Göteborgs och Bohus (utom Göteborgs stad)	211,257	50,47	6	7	7
Älfsborgs	286,429	127,29	8	11	12
Skaraborgs	240,779	84,80	6	8	8
Värmlands	259,235	193,24	9	10	10
Örebro	206,013	91,24	5	7	7
Västmanlands	153,050	67,40	3	4	4
Kopparbergs	232,642	298,49	6	10	10
Gäffleborgs	252,643	197,24	5	8	8
Västernorrlands	248,533	255,32	7	10	10
Jämtlands	117,021	509,72	7	11	11
Västerbottens	160,341	589,93	6	13	13
Norrbottnens	158,503	1,058,82	9	13	13
Summa	—	—	139	187	189

Beträffande sättet för distriktsindelningen, har departementschefen anført, att då detsamma icke inverkar på antalet distrikt, frågan härom ej lärer vara af beskaffenhet att böra underställas Riksdagens pröfning.

Vidare har departementschefen anmärkt, att det af medicinalstyrelsen uppgjorda förslaget till distriktsindelning jämte stationsorter, hvilket i det stora hela öfverensstämmer med kommitténs, vid närmare

granskning torde befinnas böra undergå jämkning i vissa fall såväl i fråga om distriktens sammansättning som beträffande stationernas förläggning.

Utskottet, som biträder hvad departementschefen sålunda anført, har hvad distriktsindelningen angår i första hand sökt pröfva behovet inom de olika länen af det föreslagna antalet provinsialläkartjänster.

Hvad angår Stockholms län, har, såsom af ofvanstående tabell framgår, Kungl. Maj:t i likhet med kommittén föreslagit, att antalet provinsialläkardistrikt, för närvarande 5, skulle höjas till 8. Utskottet har emellertid ej funnit hvad i ämnet anförts innebära tillräckligt vägande skäl för en sådan ökning. Då utskottet håller före, att vid bedömande af behovet af provinsialläkare, hänsyn äfven måste tagas till den större eller mindre tillgången i vederbörande trakter på andra läkare, och befolkningen, åtminstone i stora delar af Stockholms län, onekligen måste anses vara i detta afseende ovanligt väl tillgodosedd, har det syntts utskottet, att en ökning af antalet provinsialläkare till 7 borde vara tillräcklig. Denna sin uppfattning har utskottet fått ytterligare styrkt af det förhållande, att af de föreslagna 8 provinsialläkarna 2, enligt medicinalstyrelsens af departementschefen i hufvudsak godkända förslag, skulle placeras å samma ort, nämligen i Stockholm, under det att behovet af provinsialläkare för Stockholm och kringliggande trakt lär vara nöjaktigt tillgodosedt med dylik läkare.

Ej heller hvad angår Södermanlands län har utskottet kunnat biträda Kungl. Maj:ts förslag, som afser bibehållande i länet af nuvarande antalet, nämligen 8 provinsialläkardistrikt. Kommittén hade här föreslagit 7 distrikt, hvilket jämväl biträddts af medicinalstyrelsen. Ehuruval kommitténs förslag innebär en minskning i nuvarande antalet läkardistrikt, har dock utskottet, med hänsyn därtill att det i Södermanlands län i jämförelse med öfriga län synes vara särdeles väl beställdt i afseende å tillgång på tjänstläkare, funnit sig böra biträda den mening i fråga om det erforderliga antalet distrikt, som häfdats af kommittén och medicinalstyrelsen.

Jämväl beträffande Älfsborgs län har utskottet funnit Kungl. Maj:ts förslag, innebärande en så afsevärd höjning af distriktens antal som från 8 till 12, ej motsvaras af förefintligt behof. Kommitténs förslag, som innefattar en ökning af antalet till 11, torde, vill det synas utskottet, därest distriktsindelningen inom länet ordnas på fullt ändamålsenligt sätt, helt säkert tillfredsställande tillgodose detta läns behof af ordinarie läkarkrafter.

I Gäfveborgs län skulle, enligt kommitténs, af medicinalstyrelsen och departementschefen omfattade förslag, i stället för nuvarande 5

distrikt, inrättas 8. Vid behandling af denna fråga har utskottet ej kunnat undgå att fästa uppmärksamheten vid att patientantalet för provinsialläkaren i det föreslagna Los distrikt, med ett invånarantal af endast 2,839 personer och med en i jämförelse med kringliggande distrikt liten areal, skulle komma att blifva synnerligen obetydligt. Med föranledande häraf har utskottet, som ej ansett sig böra emot kommitténs af medicinalstyrelsen biträdda förslag förorda distriktets indragning, likväl velat uttala önskvärdheten af att, så vida Kungl. Maj:t icke vid förnyad ompröfning skulle finna detta distrikt kunna indragas, detsamma dock genom jämkning i gränserna tillfördes en större areal med åtföljande ökad invånarantal.

Hvad vidkommer Norrbottens län, för närvarande indeladt i 9 distrikt, innefattar Kungl. Maj:ts liksom ock kommitténs förslag 13 distrikt, af hvilka ett benämndt Gammelstadens distrikt skulle bildas dels af Neder-Luleå till Neder-Luleå nuvarande provinsialläkar-distrikt hörande socken och dels af Öfver-Luleå och Edefors i Öfver-Luleå nuvarande distrikt ingående socknar, samt ett med station i Öjebyn under benämning Öjebyns distrikt skulle bestå af Piteå landsförsamling och Älfsby socken.

Nämnda förslag har emellertid, särskildt hvad angår sistberörda två distrikt, mötts af invändningar; och har framhållits, att förslaget i detta afseende ej innebär en tillfredsställande lösning af frågan om läkarvården i dessa trakter. Så hafva i sina förenämnda motioner herrar Larsson och Lundström sammanstående föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att inom Norrbottens län upprätta 14 provinsialläkar-distrikt samt härför anvisa erforderliga medel; och framgår det af den i motionerna, till hvilka utskottet tillåter sig hänvisa, lämnade utredning, att framställningen afser ett uppdelande af ofvannämnda Gammelstadens distrikt i 2.

Vidare har herr Bäckström i sin förenämnda motion hemställt, att Riksdagen för sin del ville besluta inrättande af ytterligare ett ordinarie provinsialläkar-distrikt i Norrbottens län, omfattande Älfsby socken, med läkarstation i Älfsby kyrkoby, och härför anvisa nödiga medel. Beträffande de till stöd för denna framställning anförda skäl tillåter sig utskottet likaledes hänvisa till motionen.

Hvad då först beträffar herrar Larssons och Lundströms framställning, har utskottet ej funnit hvad af motionärerna anförts innebära tillräckliga skäl för den föreslagna höjningen af antalet läkar-distrikt. Neder-Luleå nuvarande provinsialläkar-distrikt synes enligt utskottets mening utan olägenhet kunna indragas. Distriktet inrättades år 1890

uteslutande för möjliggörandet af anställandet af en förste provinsialläkare inom Norrbottens län, hvilken då jämte förste provinsialläkartjänsten skulle hafva att bestrida provinsialläkartjänsten i Neder-Luleå distrikt. Därest nu förslaget om inrättande för Norrbottens län af själfständig förste provinsialläkartjänst blir genomfördt, behöfves gifvetvis icke en särskild provinsialläkare i denna trakt, därest icke sådant af annan orsak skulle befinnas erforderligt. Någon sådan orsak synes emellertid icke föreligga.

Hvad angår förslaget om inrättande af ett särskildt provinsialläkardistrikt för Älfsby socken med station i Älfsby, vill utskottet erinra, att utskottet, i anslutning till hvad ofvan nämnts, ej ansett sig böra upptaga till pröfning frågan om bestämmandet af gränserna för de särskilda läkardistrikten, läkarstationerna m. m. Emellertid har vid granskning af kommitténs förslag i detta afseende utskottet kommit till den öfvertygelse, att det enligt samma förslag är väl sörjdt för läkarevården i nu omhandlade distrikt; och vill utskottet, med hänsyn till den goda tillgång på läkare, som finnes i Boden, i detta sammanhang betona, hvad utskottet beträffande Stockholms län anfört, nämligen att vid bedömandet af de olika orternas behof att tillgodoses genom provinsialläkartjänster afseende måste göras vid den större eller mindre tillgången i dessa orter på andra läkare.

Då utskottet sålunda ej ansett sig kunna biträda motionärernas framställningar, utan finner det af Kungl. Maj:t föreslagna antalet provinsialläkardistrikt väl afvägdt, anser sig utskottet böra förorda hvad Kungl. Maj:t föreslagit.

Jämväl beträffande öfriga här ofvan ej särskildt omnämnda län har utskottet funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Om utskottet, såsom nämnts, icke anser distriktsindelningen inom de särskilda länen vara af beskaffenhet att böra af utskottet pröfvas, har utskottet likväl, med föranledande af hvad kommittén och departementschefen i ämnet anfört, velat uttala angelägenheten af att samtidigt med denna indelnings fastställande, i fråga om vissa socknar, flera eller färre än de af kommittén omnämnda, som kunna hafva sådant läge, att olika delar af dem kunde hafva fördel af att få anlita läkare å skilda provinsialläkarstationer, meddelas föreskrift om skyldighet för båda de i hvarje fall ifrågakommande provinsialläkarna att enligt gällande taxa tillhandagå dessa socknars invånare med enskild sjukvård.

Vidare har utskottet velat uttala sin anslutning till hvad af kommittén och departementschefen anförts därom, att provinsialläkare skulle på statens bekostnad i och för rådfrågningar besöka vissa mera aflägsna

platser i de norrländska länen; och är utskottet öfvertygad, att Kungl. Maj:t vid fastställande af distriktsindelningen icke läser underlåta att på nu angifvet sätt i största möjliga mån tillgodose sådana orters intressen, hvilka till följd af särskildt långt afstånd till provinsialläkarstation kunna komma att blifva i behof af den lättnad i förevarande afseende, som sådana läkarmottagningar skulle innebära.

Slutligen har utskottet i detta sammanhang velat framhålla önskvärdheten af, att vid indelningens fastställande såvidt möjligt tages hänsyn till de svårigheter i fråga om erhållande af läkarhjälp, som skärgårdsbefolkningen, till följd af de särskildt under vissa delar af året rådande ogynnsamma kommunikationsförhållandena, har att bekämpa.

Genom den föreslagna ökningen af antalet provinsialläkartjänster skulle gifvetvis det erforderliga antalet extra provinsialläkar-distrikt kunna i afsevärd mån nedbringas. Helt och hållet kan dock, enligt hvad kommittén i sitt betänkande anført, extra provinsialläkarinstitutionen ej indragas, utan måste den bibehållas vid sidan af statens provinsialläkar-distrikt. Emellertid har kommittén beträffande denna institution föreslagit en del förändringar, hufvudsakligen gående ut dels på att distriktsbildning framdeles ej skulle medgifvas på så kort tid i sänder, som nu är fallet, dels att ansökningsrätten vid nybildning af distrikt skulle öfverflyttas från kommunerna på vederbörande landsting, samt dels att extra provinsialläkarnas tillsättning och entledigande skulle för alla distrikt uppdragas åt medicinalstyrelsen på sätt redan äger rum för distrikt med statsbidrag m. m. Hvad kommittén i detta afseende föreslagit har af departementschefen biträdts.

Extra provin-
sialläkarna.

Mot kommitténs förslag, att i fråga om tillsättande och entledigande jämställa samtliga extra provinsialläkarna, vare sig distrikten erhålla statsbidrag eller ej, hafva herr Ström m. fl. i förenämnda motion vändt sig, i det de föreslagit, att Riksdagen ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag rörande tillsättandet af extra provinsialläkartjänster i de distrikt, som ensamma betala hela läkarlönen, att distrikten fortfarande som hittills måtte få välja och tillsätta läkare.

Till stöd för denna framställning hafva motionärerna anført följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition till innevarande Riksdag om statsverkets tillstånd och behof förekommer i sjätte hufvudtiteln under punkt 9 förslag till organisation af landsbygdens hälso- och sjukvård. I sammanhang med den utredning, som Riksdagen år 1903 begärde, angående i hvad mån den nuvarande indelningen i provinsialläkaredistrikt i riket

vore otidsenlig och olämplig samt huruvida omreglering skulle kunna ske för att bättre än hittills främja sjukvården, måste helt naturligt äfven tagas hänsyn till de många extra provinsialläkaredistriktet på landsbygden. Förslaget, i hvad det rör extra provinsialläkare, innehåller dock inga lättnader för de distrikt, som själfva betala *hela* läkarlönen, utan få dessa i stället ökade utgifter genom den föreslagna pensioneringsafgiften, på samma gång deras rättigheter skulle inskränkas genom landstingens rätt att utse lokalstyrelse och medicinalstyrelsens rätt att tillsätta läkare äfven i sådana distrikt. Att en del extra provinsialläkardistrikt sålunda skulle genom regleringen få ökade kostnader men inskränkta rättigheter, synes oss så mycket mera orättvist, som andra liknande distrikt däremot skulle komma att besättas med provinsialläkare och således helt och hållet befrias från alla afgifter till läkarens aflöning. De distrikt, som fortfarande komme att kvarstå som extra, borde väl ock i någon mån vara berättigade till lindring i sina kostnader, för att rättvisa skulle så långt möjligt vederfaras alla. Högst orättvis synes oss den bestämmelsen, att de distrikt, som ensamma aflöna sin läkare, icke skulle själfva få välja sin läkare på sätt hittills skett.

Beträffande extra provinsialläkares pensionering föreslås att, om bidrag till aflöningen erhålles från staten eller landsting, staten då bidrager med 200 kronor årligen äfven till pensionering, men då distriktet ensamt aflönar sin läkare, skulle detta bidrag icke för sådant distrikt erhållas, utan distriktet i stället få betala hela afgiften, 400 kronor för år. Pensioneringen är för dessa distrikt såväl som för andra en ytterst viktig sak, och önskligt är, att den måtte vinna beaktande; men om så sker, synes väl billighet och rättvisa fordra, att staten åtminstone lämnar så mycket bidrag som 200 kronor årligen till pensionskassan för de distrikt, som i öfrigt icke på något sätt belasta statskassan med kostnader för sin läkare.

Ostridigt är, att äfven staten *direkt* drager nytta af en extra provinsialläkares tjänst, exempelvis genom de kortare resorna och därpå följande billigare resekostnader vid undersökningar rörande smittosamma sjukdomar, obduktioner m. m., något som i regel brukar anförtros åt läkaren på platsen, för att icke tala om den stora och allmänna nytta en läkare genom sitt ständiga vistande inom en jämförelsevis mindre krets kan göra, i motsats till hvad en flera mil aflägsset boende provinsialläkare skulle kunna uträtta vid ett fåtal besök. Vi kunna därför icke biträda den mening, som uttalas i propositionen, att bland denna extra provinsialläkareinstitutionens svåra brister skulle vara läkarens »beroende ställning i förhållande till kommunerna» (= distriktet), och

som skulle hindra läkaren »att effektivt uppträda och beifra sanitära missförhållanden». En på platsen varande läkare, som på allvar tager sitt kall, kan mycket lättare vinna folkets förtroende och därigenom i sanitärt hänseende uträtta vida mera än en aflägst boende provinsialläkare, hvilken mera som främling en eller annan gång besöker platsen.

Då vi alltså anse, att extra provinsialläkareinstitutionen bör stödjas och icke motverkas, så länge den icke helt kan ersättas af ordinarie provinsialläkare, och då för närvarande icke något ekonomiskt stöd från statens sida synes kunna påräknas för en del distrikt, våga vi hoppas, att åtminstone beträffande tillsättningen af läkare icke uppställas sådana villkor, som skulle kunna verka därhän, att distriktet nödgades indraga sitt bidrag och därmed äfven befattningen.»

Vid den generella granskning, utskottet för att bättre kunna bedöma regleringsförslaget i dess helhet, ansett sig böra företaga äfven beträffande hvad departementschefen i fråga om extra provinsialläkarna liksom ock i fråga om köpings- och municipalläkarna anfört, har utskottet i hufvudsak funnit den af departementschefen uttalade mening väl grundad, men har utskottet funnit hvad motionärerna anfört angående tillsättningen af extra provinsialläkare i distrikt, som ej hafva statsbidrag, väl värdt beaktande, och därför ej ansett sig kunna i detta afseende biträda departementschefen i denna del. Då förslag i fråga om ny läkarinstruktion likväl ej för närvarande finnes för Riksdagen framlagdt och ej heller angående ändrade grunder för extra provinsialläkares tillsättning, har utskottet ej ansett sig kunna tillstyrka någon Riksdagens åtgärd i anledning af förevarande motion. Utskottet har emellertid inhämtat, att, vid framställning till Kungl. Maj:t i fråga om bildande af extra provinsialläkar-distrikt utan statsbidrag, Kungl. Maj:t plägar beträffande tjänstens tillsättande föreskrifva, att därvid skall så förfaras, att, sedan tjänsten af distriktsstyrelsen kungjorts ledig samt inkomna ansökningshandlingar blifvit insända till medicinalstyrelsen för inhämtande af denna myndighets utlåtande om de sökandes kompetens, distriktsstyrelsen till extra provinsialläkare utser en bland de kompetenta sökande; och vill utskottet såsom sin mening uttala, att nämnda förfaringsätt synes såsom tillgodoseende distriktets rättmätiga intressen vara att förorda.

Innan utskottet öfvergår till frågan om lönestater och anslagsbehof, har utskottet ansett lämpligt att till behandling upptaga Kungl. Maj:ts förenämnda framställning i fråga om ändringar i gällande provinsialläkartaxa.

Provinsial-
läkartaxa.

I detta ärende innehåller åberopade statsrådsprotokollet följande:

Bihang till Riksd. prot. 1911. 4 Saml. 1 Afd. 6 Häft.

»I sammanhang med Kungl. Maj:ts till 1890 års Riksdag aflättna proposition angående ordnande af den allmänna och enskilda hälso- och sjukvården i riket, innefattande, bland annat, förslag till ny löneroglering för rikets provinsialläkare, meddelade Kungl. Maj:t Riksdagen, att, om nämnda förslag blefve af Riksdagen bifallet, Kungl. Maj:t komme att framdeles utfärda taxa för arfvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, äfvensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag, af den lydelse ett af särskilda kommitterade upprättadt, propositionen vidfogadt förslag utvisade med vissa närmare angifna förändringar däri.

Uti Riksdagens skrifvelse den 20 maj 1890 i anledning af ofvannämnda proposition anförde Riksdagen, att Riksdagen funnit den förhöjning i provinsialläkarnas dåvarande aflöningsbelopp, som den af Kungl. Maj:t föreslagna nya lönestatens antagande skulle medföra, vara af rättvisa och billighet påkallad, under förutsättning att taxebestämmelser i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af kommitterade föreslagna blefve för provinsialläkarna gällande. Då frågan om införandet af dessa taxebestämmelser emellertid syntes Riksdagen stå i allra närmaste sammanhang med ett godkännande af den nya lönestaten, ansåg Riksdagen sig icke böra bifalla det framlagda förslaget till lönestat, utan att på samma gång verklig garanti erhöles icke allenast för att taxebestämmelser af den beskaffenhet, som af Riksdagen godkändes, blefve af Kungl. Maj:t utfärdade utan ock för att ändring i dessa bestämmelser icke af Kungl. Maj:t vidtoges utan Riksdagens hörande. Med denna uppfattning och då de bestämmelser i ämnet, som, enligt Kungl. Maj:ts i propositionen afgifna förklaring, skulle komma att blifva gällande, därest de Riksdagens godkännande underställda förslagen blefve af Riksdagen bifallna, syntes Riksdagen i vissa delar böra blifva föremål för ändring, ansåg Riksdagen sig böra vid antagandet af den nya lönestaten fästa det villkor, att en taxa utfärdades af den lydelse, Riksdagen efter granskning af det framlagda taxeförslaget komme att närmare angifva. Sedan Riksdagen därefter gjort en del erinringar mot berörda förslag, förklarade Riksdagen, att Riksdagen med de sålunda angifna ändringarna ansett kommitterades taxeförslag böra godkännas såsom villkor för den nya lönestatens antagande, och formulerade Riksdagen uti ett särskildt författningsförslag de taxebestämmelser, som enligt Riksdagens åsikt sålunda borde fastställas.

Detta Riksdagens förslag till taxa blef sedermera af Kungl. Maj:t godkänt, hvarefter Kungl. Maj:t den 31 oktober 1890 utfärdade (svensk

författningssamling, nr 59) den taxa, som ännu alltjämt är gällande. Taxan äger tillämpning å förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsialläkare och biträdande provinsialläkare.

Allmänna svenska läkarföreningens styrelse har uti en till statsrådet och chefen för civildepartementet ingifven skrift af den 17 april 1906 framhållit behovet af ändringar i denna taxa.

Styrelsen anför därvid hufvudsakligen,

att redan länge inom vida kretsar af läkarkåren önsknings yppat sig om vidtagande af åtgärder i syfte att bringa till stånd åtskilliga ändringar i den gällande taxan;

att beträffande de motiv för nämnda taxa, som återfinnas i 1885 års provinsialläkarkommittés underdåniga betänkande af den 5 april 1887, läkarens verksamhet i den enskilda sjukvården aldrig torde kunna betecknas enbart såsom tjänstförrättning, så att provinsialläkaren för denna sjukvård delvis erhöle ersättning i sin lön, utan att denna verksamhet fast mera därutöfver alltid äfven vore en humanitär gärning, och att läkaren faktiskt alltid måste, trots taxans befintlighet, underkasta sig mer eller mindre betydliga afskrifningar för fattigpraktiken;

att provinsialläkarens lön borde i hufvudsak vara att betrakta såsom ersättning för arbetet i den allmänna hälsovården och öfriga tjänsteåligganden samt såsom ett nödvändigt villkor för beredande af en billig och lätt tillgänglig läkarvård åt särskildt de mindre bemedlade;

att provinsialläkarens i lag stadgade taxa uteslutande vore orsaken till det billiga läkararfvodet, hvilket kunde medföra ett underskattande från de burgnas sida af provinsialläkarens arbete; samt

att, sedan taxan faststälts, icke blott lefnadskostnaderna i vårt land sprungit upp för alla utan äfven läkarnas studiekurser liksom äfven utgifterna för deras yrkesutöfning betydligt ökats, allt under det inkomsterna nästan öfver hela linjen förbättrats för i allmän och enskild tjänst auställda personer och välmågan i landet i icke ringa grad höjts, hvadan det icke kunde anses som någon obillig fordran, att äfven provinsialläkarnas ekonomiska ställning blefve i någon mån förbättrad.

Det är, yttrade styrelsen, hufvudsakligen dessa synpunkter, som framkallat en liflig önskan hos landets läkarkår och dess representation att få till stånd en revision af nu gällande taxa, så att den måtte bättre motsvara tidens kraf och läkarnas berättigade anspråk, än den år 1890 fastställda numera gör. Vid sammanträde med Allmänna svenska läkarföreningens fullmäktige den 21 och den 22 maj 1903 hade ock dessa önsknings tagit sig uttryck i en af Östergötlands läns läkar-

förening afgifven motion, i anledning af hvilken fullmäktige beslöto uppdraga åt en kommitté att, efter samråd med de till Allmänna svenska läkarföreningen hörande lokalföreningarna, inkomma med yttrande och förslag i ärendet. Kommitterade hemställde sedermera, att taxan måtte erhålla lydelse i enlighet med ett af kommitterade framställt förslag.

Lokalföreningarna, hvilkas yttranden öfver förslaget infordrades, framställde visserligen mot detsamma en del anmärkningar, men då lokalföreningarna ganska enstämmigt uttalat sig till förmån för ändringsförslaget och då de af några föreningar gjorda anmärkningarna, ehuru förtjänta af en viss uppmärksamhet, ansågos kunna lämnas å sido, hemställde kommitterade om åtgärder från Allmänna svenska läkarföreningens sida till förslagets förverkligande till båtnad för hela läkarkåren. Efter föredragning af detta ärende vid Allmänna svenska läkarföreningens fullmäktiges sammanträde i Malmö den 27 augusti 1905 beslöto också fullmäktige att uppdraga åt föreningens styrelse att ingå med framställning om ändringar af gällande provinsialläkartaxa i enlighet med kommitterades förslag. I sin förutnämnda skrifvelse, som styrelsen med anledning häraf aflät till chefen för civildepartementet, har föreningen särskildt framhållit, att allmänhetens rätt icke på minsta sätt trädde för nära genom de föreslagna arfvodesförhöjningarna, från hvilka de mindre bemedlade uttryckligen fritagits, och hvilka förhöjningar endast komme att medföra en högeligen måttlig stegring af kostnaden för en så privat sak som enskild läkarvård för personer, hvilka ej kunde hafva minsta kraf på statens mellankomst i detta afseende, hvarjämte styrelsen påpekat det omotiverade uti, att för närvarande en dylik förmån uteslutande tillkomme de burgnare på landsbygden, under det att i städerna därtill ej någon som helst motsvarighet förefunnes.

Hvad angår innebörden i kommitterades förslag tillåter jag mig till en början anmärka, att de såsom ledande princip fasthållit vid den uppfattningen, att läkarvården för de mindre bemedlade ej borde fördyras, och därför ansett sig, om man vill ernå bättre villkor för läkarna, icke hafva annan utväg än att taga en taxa med stigande skala. Grunderna för denna gradering angifves i § 1 mom. 2 sålunda, att, när i taxan arfvode efter stigande skala stadgas, skall vid arfvodets bestämmande hänsyn tagas till sjukdomsfallets natur, det arbete läkaren därpå måst nedlägga samt den betalningsskyldiges förmåga att utgöra arfvodet, dock så att af personer med mindre ekonomisk bärkraft, såsom torpare, stat- och annat tjänstfolk samt arbetare och andra med dessa i ekonomiskt hänseende likställda, under alla förhållanden endast det lägsta arfvodet må fordras.

I enlighet härmed föreslås, att ersättning för rådfrågning (§ 2 mom. 1) skall utgå i stället för med 1 krona med 1—3 kronor; att arfvode för sjukbesök på afstånd öfverstigande en half mil (§ 4 mom. 1) skall, utöfver grundtaxan, 5 kronor, för hvarje öfverskjutande börjad half mil intill fyra mil utgå med 1 krona 50 öre—3 kronor i stället för såsom hittills 1 krona 50 öre, men för hvarje öfverskjutande börjad mil däröfver med samma belopp som för närvarande eller 1 krona 50 öre; att arfvodet för sjukbesök, där ersättning beräknas efter tid (§ 6 mom. 1), skall för hvarje börjad timme intill tio timmar utgå med 2—3 kronor i stället för nuvarande 2 kronor; att bestämmelsen därom att häri icke skall inberäknas den tid, som åtgår för läkarens besök hos den sjuke, skall bortfalla; att läkaren, då flera sjukbesök i ett sammanhang företagas vid resa, där ersättning utgår efter tid (§ 7 mom. 2), skall, något som hittills ej varit stadgadt, erhålla ett arfvode af 3 kronor för hvarje sjukbesök, som göres utöfver det första; samt att med afseende å nu gällande bestämmelse, att kommun för vissa fattiga och mindre bemedlade medlemmar af kommunen gäldar läkarvården med endast hälften af arfvodesbeloppet (§ 11 mom. 1), skall iakttagas, att, då graderad taxa stadgas, med arfvodesbeloppet alltid skall afses lägsta beloppet.

Öfver denna framställning har medicinalstyrelsen den 27 februari 1907 afgifvit infordradt utlåtande och därvid till en början omnämnt, att till styrelsen jämväl inkommit ett utdrag ur protokoll, hållet vid Allmänna svenska provinsialläkarföreningens årsmöte i Stockholm den 20 och den 21 augusti 1906, enligt hvilket utdrag mötet enhälligt uttalat såsom sin mening, att den kommun nu medgifna rätten till 50 % rabatt å kostnaden för läkarvård för vissa fattiga och mindre bemedlade borde utgå ur taxan, enär densamma, på sätt under den vid mötet förda diskussionen framhållits, måste anses obillig och olämplig.

Medicinalstyrelsen har vidare anfört, att läkartaxan den 31 oktober 1890, som, såvidt angår arfvoden för enskild sjukvård, är afsedd att gälla endast i sådana fall, där sjukvård meddelas inom vederbörandes distrikt, utan tvifvel från början i vissa afseenden satts särdeles låg, ett förhållande som ansetts ej oväsentligen motvägas af andra förmåner, såsom lön, tjänstårsberäkning och, hvad provinsialläkare angår, pension. Styrelsen framhåller vidare, att genom taxan, då något motsvarande icke finnes i städerna, landsbygdens befolkning bereds en särskild fördel och att denna landsbygdens undantagsställning motiverats af den större svårighet, som i jämförelse med städerna i allmänhet på landsbygden förefinnes att mot rimlig kostnad skaffa nöjaktig läkarvård.

Det lär också, säger styrelsen, icke kunna med fog förnekas, att ofvannämnda förmåner måste anses som ersättning åt ifrågavarande läkare till icke ringa del äfven för deras arbete med den enskilda sjukvården, som i många fall utgör deras hufvudsakligaste tjänstgöring.

Styrelsen anser likväl ändrade taxebestämmelser vara i vissa afseenden väl behöfliga och af nutida förhållanden betingade. Detta gäller enligt styrelsens mening i främsta rummet taxans § 2 mom. 1, enligt hvilket moment läkaren för rådfrågning har att erhålla en krona i ersättning. Styrelsen finner en kronas arfvode för en rådfrågning uppenbarligen vara mycket för litet, såvida rådfrågningen i hvarje fall utan undantag skall godtgöras med detta belopp.

I likhet med Allmänna svenska läkarföreningens styrelse anser medicinalstyrelsen, att denna låga arfvodessats kan föranleda ett underskattande af läkarens uppgift vid en rådfrågning, och helt visst har den enligt styrelsens åsikt bidragit till en uppfattning, som oaktadt ifrågavarande bestämmelses ordalydelse ingalunda sällan synes förekomma, den nämligen att provinsialläkaren vid en rådfrågning egentligen endast för en krona utskrifver ett recept åt den rådfrågande. Däruti ligger, menar styrelsen, en fara för att den vida viktigare delen af rådfrågningen eller undersökningen af den sjuke samt meddelande af råd och anvisningar för hans behandling och vård icke blir tillräckligt beaktad eller uppskattad och därför understundom ansedd icke vara värd någon godtgörelse alls, därest icke också recept meddelas. En noggrann och omsorgsfull läkarundersökning kräfver emellertid, i synnerhet då mera omständliga undersökningsmetoder måste anlitas, både tid och möda. För sådana fall kan, säger styrelsen, en krona numera, äfven om hänsyn tages till ifrågavarande läkares lön och andra förmåner, ingalunda anses vara skäligt arfvode, allraminst då den betalande är en burgen person. 1885 års provinsialläkarkommitté, som utarbetat förslaget till nu gällande provinsialläkartaxa, hade icke heller tänkt sig, att mera bemedlade i allmänhet skulle begagna sig af taxan vid läkares honorerande. Det framgår nämligen, anmärker styrelsen, af kommitténs betänkande (sid. 191), att kommittén ansett, att taxan skulle vara afsedd för den mindre bemedlade befolkningen på landsbygden och sannolikt mindre komma att användas af de förmögare, hvilka nog hädanefter som hittills komme att oberoende af taxa lämna läkaren hans honorarium». Denna kommitténs förmodan lär emellertid icke visat sig riktig. Många provinsialläkare uppgifva nämligen, att de af så godt som alla få sina arfvoden tillmätta efter taxans bestämmelser, där icke läkarens rätt på grund af den rådfrågandes fattigdom måste helt och hållet eftergifvas.

Medicinalstyrelsen kan därför icke finna annat än befogadt förslaget, att bestämmelsen i läkartaxan om en kronas arfvode för rådfrågning skulle ersättas med föreskrift om ett efter de betalningsskyldigas råd och lägenhet graderadt belopp å 1—3 kronor och att personer med ringa förmögenhetsvillkor sålunda allt fortfarande skulle få åtnjuta förmånen af samma låga arfvodessats som hittills, medan läkaren skulle äga rätt att af burgnare och särskildt vid besvärliga och mera tidsödande rådfrågningar begära ett till högst 3 kronor förhöjdt arfvode. Att ändamålet med taxan härigenom skulle äfventyras och arfvodena helt och hållet blifva beroende af läkarens godtycke, anser styrelsen icke vara att befara, då läkarens verksamhet nödvändigtvis förutsätter förtroende emellan honom och hans klientel. Skulle det visa sig, att provinsialläkaren uppträdde godtyckligt fordrande, skulle inom kort förtroendet till honom minskas och följderna häraf blifva för honom själf kännbara nog. Men det syntes vara en billig begäran, att han af personer i burgnare omständigheter utfår full godtgörelse för sitt arbete. Därigenom blefve det också lättare för honom att, då så behöfdes, kunna i ökad utsträckning lämna den obemedlade sin hjälp mot nedsatt eller ingen ersättning. Medicinalstyrelsen påpekar slutligen, att i gällande taxa för öfrigt för visst fall, nämligen i fråga om arfvode för biträde vid förlösning (§ 8), redan finnes en efter enahanda grunder, som förut angifvits, graderad taxa, utan att missnöje härmed försports.

Af enahanda skäl har medicinalstyrelsen ansett sig icke heller kunna ställa sig afvisande mot förslaget till ändring i § 4, afseende en dylik ersättning af 1 krona 50 öre—3 kronor för tillägg till ersättning för börjad halftimme vid sjukresa på afstånd, öfverstigande en half mil, i stället för 1 krona 50 öre, liksom icke heller mot den föreslagna ändringen i § 6, att arfvode skulle utgå med 2—3 kronor för hvarje börjad timme i stället för 2 kronor. Därjämte finner styrelsen i sistnämnda fall billigt, att läkaren erhåller ersättning äfven för den tid, som åtgår till själfva besöket hos den sjuke.

Hvad däremot vidkommer det föreslagna tillägget till § 7 *mom.* 2, afseende ett med 3 kronor förhöjdt arfvode för hvarje sjukbesök, som, då vid sjukresa med efter tid beräknad kostnad flera sjukbesök i ett sammanhang företagas, göres utöfver det första, erinrar styrelsen därom att, då läkaren, jämlikt hvad nyss anförts, skulle äga att i dylika fall till beräkningsgrund för kostnaden lägga bestämmelsen om 2—3 kronor för hvarje börjad timme äfvensom tillgodoräkna sig ersättning för tiden för sitt besök hos den sjuke, tillräcklig anledning icke synes förefinnas till ytterligare ersättning af den betalningsskyldige.

Beträffande slutligen nu gällande bestämmelse i § 11 i läkartaxan, att, när kommun åtagit sig att betala läkarvård för vissa fattiga eller mindre bemedlade medlemmar af kommunen och af kommunalnämndsordföranden därom utfärdadt intyg företes inför läkaren, arfvodet för all sådan läkarvård utgår med endast hälften af det i hvarje fall stadgade arfvodesbeloppet, finner medicinalstyrelsen mot samma bestämmelse gjorda anmärkningar icke sakna fog. Paragrafen synes nämligen icke vara tillräckligt tydligt affattad. Utan tvifvel afses icke, säger styrelsen, endast kommunens ständiga underhållstagare, utan för hvarje fattig eller mindre bemedlad medlem, för hvilken kommunen åtagit sig att betala läkarvård och som företer intyg därom af kommunalnämndsordförande, har kommunen rätt till sådan förmån. Uttrycket »mindre bemedlad», som är synnerligen sväfvande och obestämdt, finner styrelsen kunna gifva anledning till missbruk och meddelar, att vid tillämpningen af sagda bestämmelse den också tolkats mycket olika i olika delar af riket. Det kan icke heller enligt styrelsens mening förnekas att bestämmelsen innebär en viss orättvisa mot läkaren, som förpliktas att utan vederlag — ty, såsom redan 1885 års kommitté framhållit, någon skyldighet att utan eller mot nedsatt betalning betjäna fattiga och medellösa lär icke kunna åläggas provinsialläkare — till kommunens fattigvård afstå en del af sina inkomster, hvilken därtill icke låter sig på förhand beräkna.

Då 1885 års förenämnda kommitté afgaf sitt betänkande, ifrågasatte kommittén skyldighet för läkardistriktet att tillhandahålla läkarna boställen och såg äfven däri en anledning till nedsättning i den ersättning, kommunerna hade att till provinsialläkarna betala för sina fattiga. Då kommunerna numera äro fullt fria från skyldigheten att hålla provinsialläkarbostäder, har enligt styrelsens uppfattning äfven denna grund bortfallit för denna särskilda förmån för kommunerna, hvarför viktiga skäl tala för, att föreskriften borde helt och hållet utgå ur taxan. I stället kunde lämpligen stadgas, att kommun städse skulle få åtnjuta fördelen af taxans lägsta belopp. Ingenting skulle emellertid hindra kommunerna att träffa särskildt aftal med läkaren för viss tid eller för särskildt fall om godtgörelse för sådan läkarvård, för hvilken de hade att ansvara.

På grund af hvad sålunda anförts tillstyrkte medicinalstyrelsen styrelsens för Allmänna svenska läkarföreningen framställning allenast med de ändringar, att bestämmelsen i § 7 mom. 2 om ersättning för flera sjukbesök under samma resa skulle bibehållas oförändrad och att stadgandet i § 11 rörande läkarvård, som af kommun betalas för vissa

fattiga och mindre bemedlade, skulle ändras därhän, att arfvodet, där stigande belopp stadgas, städse skulle utgå med lägsta beloppet.

Därjämte skulle enligt medicinalstyrelsens förslag i det ifrågasatta mom. 2 af § 1 orden »personer med mindre ekonomisk bärkraft» utbytas mot orden »personer i ringa förmögensvillkor».

Genom nådig remiss den 18 juni 1907 anbefalldes därefter Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i de olika länen att, efter det förste provinsialläkaren och provinsialläkarna i länet lämnats tillfälle att yttra sig, till Eders Kungl. Maj:t inkomma med dessas yttranden och egna underdåniga utlåtanden öfver hvad Allmänna svenska läkarföreningens styrelse och medicinalstyrelsen sålunda föreslagit. Den sålunda äskade utredningen har under åren 1907 och 1908 inkommit.

*Utlåtanden af
provinsial-
läkare, Kungl.
Maj:ts befall-
ningshaf-
vande och
medicinal-
styrelsen.*

Sedermåra har medicinalstyrelsen den 30 maj 1910 afgifvit förnyadt utlåtande i ärendet.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen äfvensom de läkare, hvilka yttrat sig i ärendet, hafva så godt som enstämmigt förordat de af medicinalstyrelsen föreslagna ändringarna i läkartaxan, allenast med vissa jämkningar i en eller annan detalj. En afvikande ståndpunkt intages emellertid af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län, som visserligen erkänner, att provinsialläkarna, likasom öfriga stats-tjänstemän, äro i behof af förbättrade inkomster, motsvarande de stegrade lefnadskostnaderna, och att denna förbättring måhända borde i viss mån beredas dem genom förhöjning af de arfvoden, de ägde betinga sig för enskild sjukvård eller annat biträde, som de lämna åt enskilda, men tillika framhåller, att frågan om en dylik arfvodesförhöjning icke bör lösas enbart för sig utan först i förening med frågan om provinsial-läkarnas ämbetsverksamhet och aflöningsförhållanden i sin helhet. Därjämte antyder Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som ej ansett skäl föreligga att ingå i någon detaljgranskning, att stora betänkligheter synas föreligga mot en gradering af arfvodesbeloppen enligt § 1 mom. 2 af förslaget. En sådan gradering, lagd i läkarens egen hand, blefve enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening för honom ytterst svår att rättvist verkställa; den blefve med all säkerhet högst ojämn alltefter läkarnas förmåga och begär att se sig själfva ekonomiskt tillgodo samt därför olidlig. Jämförelsen med § 8 i nu gällande taxa, som afser ett speciellt fall, hvilket icke så ofta inträffade, anser Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke belysande.

Medicinalstyrelsen anför med anledning häraf, att uppfattningen om olämpligheten af en rörlig skalas införande i taxan förefaller inkonse-

kvent, då Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, å ena sidan, synes medgifva, att de i provinsialläkartaxan ganska lågt tillmätta arfvodesbeloppen böra förhöjas, men, å andra sidan, åter finner stora betänkligheter mot att på föreslaget sätt införa en latitud för arfvodesbeloppen. Men om arfvodena behöfva höjas, hur skulle detta, yttrar medicinalstyrelsen, utan att väsentligen fördyra den af provinsialläkarna meddelade läkarvården för fattiga och mindre bemedlade kunna åstadkommas annorledes än medelst en gradering efter dels den betalningsskyldiges råd och lägenhet, dels läkarens möda och med bibehållande af de nuvarande låga beloppen såsom minimibelopp? Flera läkare hade äfven framhållit, att de, bättre än någon annan, genom sin verksamhet blifva i tillfälle att erhålla kännedom om sitt klientels ekonomi; och om skalans maximum tilltoges så moderat, som i förslaget skett, torde icke den befarade egennyttan från läkarnas sida kunna åstadkomma nämnvärd olägenhet. Beträffande Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förmenande, att föreskriften i taxans § 8 skulle afse fall, som icke så jämförelsevis ofta inträffade, hvarför sagda föreskrift icke vore för frågan belysande, säger sig medicinalstyrelsen härvid vara af en motsatt uppfattning. Just de i § 8 afsedda fallen — förlossningsfall — förekomma naturligtvis ofta, och de ställa alltid särskildt stora anspråk på läkarens takt och omdöme. Och då, styrelsen veterligt, något missnöje med den läkaren i § 8 medgifna rätten att uti de i paragrafen afhandlade fallen bereda sig ersättning enligt en graderad skala icke försports, bör enligt styrelsens mening väl detta få anses visa, huru föga grund förefinnes för den uttalade farhågan för att låta läkaren äfven i andra fall inom en viss latitud bestämma arfvodet efter sjukdomsfallets natur m. m. och den betalningsskyldiges ekonomi. Styrelsen kan således ej dela de af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande uttalade betänkligheterna mot själfva den princip, som ligger i förslaget att genom införandet af bestämmelser om vissa minimi- och maximi-arfvoden bereda läkaren möjlighet till att af burgnare personer erhålla högre ersättning än den nu i taxan bestämda. Tvärtom anser styrelsen denna princip god och ändamålsenlig samt vidhåller därför sin i detta hänseende redan i sitt föregående yttrande uttalade ståndpunkt.

Beträffande förslagets särskilda delar hafva, såsom nämnt, en del erinringar framställts.

Hvad sålunda angår den i § 1 mom. 2 förekommande bestämmelsen, att af personer i ringa förmögenhetsvillkor, såsom torpare, stat- eller annat tjänstfolk samt andra med dessa i ekonomiskt hänseende lik-

ställda, under alla förhållanden endast lägsta arfvode må fordras, böra orden »såsom torpare, stat- eller annat tjänstfolk samt arbetare och andra med dessa i ekonomiskt hänseende likställda» enligt ett trettiotal läkares samt länsstyrelsernas i Malmöhus, Södermanlands och Väster-norrlands läns mening ändras eller helt och hållet utgå. Nämda kategorier af personer vore nämligen icke alltid så kvalificerade i eko-nomiskt hänseende, att de framför andra, icke undantagna kategorier af personer borde komma i åtnjutande af de medgifna lindringarna i taxan. En och annan läkare riktar sig särskildt emot orden »torpare» och »arbetare»; dessa personer vore ej alltid i behof af undantags-bestämmelser härutinnan. Enligt några läkares förmenande borde orden »under alla förhållanden» ersättas med uttrycket »i regel». Flertalet af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrka emellertid den formu-lering, som medicinalstyrelsen i sitt förslag af den 27 februari 1907 gifvit åt momentet.

Medicinalstyrelsen hemställer för egen del, att orden »torpare» och »arbetare» må uteslutas, men att det föreslagna momentet i öfrigt lämnas utan ändring.

Enligt nuvarande lydelsen af § 2 mom. 2 må, därest vid sjukbesök läkaren rådfrågas af någon, som tillhör samma hushåll som den sjuke, arfvode ej beräknas.

Ett tjugotal läkare äfvensom Eders Kungl. Maj:ts befallningshaf-vande i Gottlands och Älfsborgs län hafva ansett revision af detta moment behöflig. Med styrka har sålunda från vissa håll påpekats, att skyldigheten för en läkare att vid sjukbesök meddela kostnadsfria konsultationer åt enhvar, som tillhör samma hushåll som den sjuke, kunde missbrukas och leda till oegentligheter. Man kunde nämligen kanske finna det ekonomiskt fördelaktigare att skicka efter läkaren än att besöka honom i hans bostad.

Medicinalstyrelsen säger sig icke hafva erfarit, att bestämmelsen i fråga missbrukats, men då, såsom af flera läkare framhållits, sådant kan inträffa vid sjukbesök på kortare afstånd från läkarens bostad, bör det enligt styrelsens mening förekommas. Vid sjukbesök på något längre afstånd torde däremot den ifrågavarande förmånen för den be-talningsskyldige böra bibehållas. I enlighet härmed borde därför mo-mentet ändras. Gränsen torde lämpligen kunna sättas vid resor öfver-skjutande en half mil.

Det är framför allt de i § 7 mom. 2 förekommande bestäm-melserna om flera sjukbesök vid en sjukresa, som varit föremål för olika meningar. Det öfvervägande flertalet af läkarna och af Eders

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har anslutit sig till medicinalstyrelsens förslag, som lämnar momentet orubbadt. Ett ej ringa antal läkare äfvensom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Uppsala, Östergötlands och Skaraborgs län hafva förordat läkarföreningens styrelses förslag, enligt hvilket i förevarande fall skulle tillkomma ett arfvode af 3 kronor för hvarje sjukbesök, som göres utöfver det första. Flera läkare hafva framhållit, att den nu gällande bestämmelsen — som för öfrigt, där det icke vore fråga om på förhand kända sjukbesök, vore svår att i praktiken tillämpa — kunde föranleda till att läkarens arbete under dylika resor på ett ohemult sätt utnyttjades. Till förekommande häraf borde stadgas, att arfvodet för hvarje under resan aflagdt besök icke finge understiga 3 kronor. Andra åter hafva yrkat, att hvarje ny resa alltid skulle betraktas såsom en resa för sig.

Medicinalstyrelsen finner för sin del uppenbart, att momentet allenast kan afse sjukbesök, som vid resans företagande varit för läkaren bekanta. Med denna uppfattning af stadgandet torde väl missbruk af detsamma kunna utan svårighet förhindras. Emellertid torde det vara billigt och i princip fullt riktigt, att ett minimibelopp af 3 kronor bestämmes för hvarje här ifrågakommande sjukbesök. I öfverensstämmelse därmed har styrelsen i vissa afseenden omarbetat detta mom. 2, hvarvid äfven mom. 1 erhållit en något förändrad lydelse.

Medicinalstyrelsens förslag till ändrad lydelse af § 11 därhän, att arfvode, som kommun betalar för vissa fattiga och mindre bemedlade, skall, där stigande belopp stadgas, städse utgå med lägsta beloppet, tillstyrkes af samtliga Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med undantag af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län, som anser den i nu gällande taxa intagna föreskriften om billigare afgifter för fattiga eller mindre bemedlade medlemmar af kommun icke böra borttagas. Själfva graden af nedsättningen kan ju enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes åsikt vara tvist underkastad, men om gagneligheten af själfva saken borde icke kunna vara mer än en mening. Utom de mindre goda följder, som ett borttagande af denna föreskrift på många håll kunde befaras medföra i afseende å tillfälle till läkarvård åt mindre bemedlade, skulle, anmärker Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, ett dylikt borttagande äfven verka i motsatt riktning till den sträfvan, som nu gör sig gällande för utjämning af fattigvårdstungan kommuner emellan.

Medicinalstyrelsen framhåller emellertid, att, såsom styrelsen redan förut betonat, något stöd för fordran på reduceradt arfvode för läkarvård åt kommunens understödstagare numera ej finnes i till ifråga-

varande läkare från kommun utgående vederlag i form af bidrag till bostad eller dylikt. Vid nådiga medgifvanden till tjänstårsberäkningsrätt för extra provinsialläkare är det också, påpekar styrelsen, vanligt, att det uttryckligen föreskrifves, att de till läkaren anslagna löneförmåner skola till honom utgå ofkortade. Någon skyldighet att mot lönen bestrida läkarvård åt kommuns understödstagare finnes lika litet för dem som för provinsialläkarna. Medicinalstyrelsen anser alltså för sin del, att bestämmelsen, att ifrågavarande läkarvård skall betalas med half afgift, bör utgå ur taxan.

Jämväl i *vissa andra afseenden* har en del af de i ärendet hörda läkarna påyrkat ändring i taxan. Dessa yrkanden hafva emellertid icke vunnit understöd vare sig från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen eller från medicinalstyrelsen; och då icke heller jag funnit tillräckliga skäl föreligga för de sålunda ifrågasatta ändringarna, har jag ej ansett mig böra här upptaga desamma till närmare behandling.

I detta sammanhang ber jag få omnämna en af Riksdagens justitieombudsman i underdånig skrifvelse den 12 juni 1909 gjord framställning, som äger samband med föreliggande ärende.

Nu gällande taxa innehåller i § 1 det stadgandet, att de läkare, på hvilka taxan är tillämplig, erhålla arfvode och i särskilda fall reseersättning enligt i taxan gifna bestämmelser, »där ej annorlunda öfverenskommes». Motsvarande stadgande återfinnes äfven i läkarinstruktionen den 31 oktober 1890.

Justitieombudsmannen framhåller, att helt visst icke någon befogad anmärkning kan framställas mot det sakförhållande, att läkare, hvarom här är fråga, äger efter öfverenskommelse utfå högre arfvode än taxan bestämmer, men att de ordalag, hvari läkare tillerkännes dylik rätt, synas vara alltför obestämda och följaktligen kunna gifva anledning till en tolkning, som står i strid mot lagstiftarens afsikt. Att dylik missuppfattning också gjort sig gällande, säger sig justitieombudsmannen under sin ämbetsutöfning varit i tillfälle att konstatera.

Enligt hans mening kan stadgandet i fråga icke anses äga annan innebörd än att läkare, som i detsamma afses, må, i olikhet med andra ämbetsmän, för förrättning eller åtgärd i tjänsten mottaga högre ersättning än som är för hvarje fall fastställd, där denna af vederbörande fullkomligt frivilligt bjudes honom. Sådant frivilligt erbjudande kan emellertid enligt justitieombudsmannens mening icke anses vara för handen i det fall, att läkaren utan att nämna det belopp, hvartill han enligt taxan är berättigad, på vederbörandes fråga om arfvodet förklarar,

Framställning från justitieombudsmannen.

att han vanligen i liknande fall plägar bekomma ett uppgifvet högre belopp, eller eljest, direkt eller indirekt, gör antydningar om sin önskan att erhålla större ersättning än taxan tillerkänner honom.

Justitieombudsmannen åberopar vidare ett, med anledning af ett under hans ämbetspröfning draget fall af angifven art, utaf medicinalstyrelsen på hans hemställen afgifvet utlåtande i ärendet och säger, att, af detta yttrande att döma, medicinalstyrelsen synes dela hans mening i afseende å ifrågavarande stadgandes mindre klara affattning.

Justitieombudsmannen anser därför skäl föreligga för dess förtydligande och finner sådant lämpligen kunna äga rum i samband med den revision af läkartaxan, hvarom Allmänna svenska läkarföreningen i syfte att tillförsäkra läkarna högre arfvode gjort underdånig framställning. Han har därför inför Eders Kungl. Maj:t framlagt ofvanberörda förhållande till den uppmärksamhet, Eders Kungl. Maj:t kunde finna saken förtjäna.

Medicinalstyrelsen har, enligt nådig befallning, i sitt utlåtande den 30 maj 1910 yttrat sig jämväl i denna fråga. Styrelsen har därvid erinrat om följande af 1885 års provinsialläkarkommitté i dess den 5 april 1887 afgifna underdåniga betänkande gjorda yttrande: »Liksom det således naturligtvis står läkaren fritt att helt och hållet eller till större eller mindre del efterskänka den ersättning, han enligt taxan har rätt att utkräva, har härigenom lämnats honom rätt såväl att, där högre ersättning, än taxan bestämmer, erbjudes honom för af honom meddelad enskild sjukvård eller utfärdade intyg, mottaga denna ersättning som *äfven att träffa uppgörelse med enskilde*, vare sig genom s. k. ackord för viss tid eller *för hvarje särskildt fall, om högre godtgörelse* i nämnda afseenden än den i taxan fastställda». Af de anförda orden torde enligt medicinalstyrelsens mening den slutsats kunna dragas, att lagstiftaren haft en helt annan uppfattning än den, som justitieombudsmannen syntes vilja tillägga honom. Emellertid håller medicinalstyrelsen före, att, därest principen om en viss latitud för arfvodet stadfästes, ifrågavarande ord »där ej annorlunda öfverenskommes» lämpligen kunna utbytas mot orden »där ej högre arfvode erbjudes». Detta ord »erbjudes» — som tydligen afser en fullt frivillig och på eget initiativ framkallad handling — anser styrelsen förläna all erforderlig garanti mot de af justitieombudsmannen i detta ämne hysta farhågorna.

Departements-
chefens
yttrande.

Vid utfärdande af den nu gällande taxan med dess ytterst låga arfvoden afsågs hufvudsakligen att göra läkarvården lättare tillgänglig för de mindre bemedlade särskildt bland landsbygdens befolkning, under

det man antog, att de burgnare klasserna i allmänhet icke skulle begagna sig af dessa taxebestämmelser. Detta senare antagande synes emellertid, att döma af de i ärendet afgifna yttrandena, i hufvudsak slagit fel. Taxan synes äfven i afseende å läkarvård, som lämnas till personer i god ekonomisk ställning, hafva verkat som en maximitaxa.

Att sålunda och med hänsyn jämväl till de i öfrigt anförda skälen behof föreligger af en revision af taxan, synes mig obestriddigt. Och detta så mycket hellre som den reglering af provinsialläkarnas löner, som förut denna dag föreslagits, skulle medföra en mycket måttlig förhöjning i de nu utgående löneförmånerna. Sålunda skulle den verkliga löneförbättringen för dem, som för närvarande åtnjuta extra lönetillägg, ej uppgå till mer än 200 kronor om året, oafsedt att ålderstillägg skulle utgå tidigare än nu är fallet.

Hvad angår ändringarna i taxan synas de i medicinalstyrelsens senaste utlåtande föreslagna i allmänhet vara lämpligen afvägda. Härigenom beröfvas de mindre bemedlade icke nuvarande fördel af billig läkarvård, under det de, hvilka hafva råd att betala, få vidkännas en måttlig ökning i arfvodet.

Beträffande emellertid läkarvård, som kommun betalar för vissa fattiga eller mindre bemedlade (§ 11) och för hvilken arfvodet för närvarande utgår med allenast hälften af eljest stadgade belopp, anser jag icke lämpligt att, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, helt borttaga den sålunda medgifna nedsättningen. En afkortning till hälften af det vanliga arfvodesbeloppet torde å andra sidan få anses väl mycket; rimliga anspråk på billighet synas vara tillfredsställda, om kommun tillförsäkras att erlägga endast tre fjärdedelar af det i hvarje fall stadgade lägsta arfvodesbeloppet.

Genom den af medicinalstyrelsen föreslagna lydelsen af § 1 mom. 1 synes den af justitieombudsmannen framhållna oklarheten rörande stadgandets innebörd blifva undanröjd.

Det af medicinalstyrelsen utarbetade förslaget torde således med den af mig angifna jämkning böra läggas till grund för blifvande författning i ämnet.

Med hänsyn till det af Riksdagen gjorda uttalande lär emellertid böra inhämtas dess yttrande öfver författningen, som tillhör den ekonomiska lagstiftningens område.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte genom nådig proposition inhämta Riksdagens yttrande öfver det af mig nu framlagda förslag till ändringar i gällande taxa för arfvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild

begäran, äfvensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag, med förklarande att Kungl. Maj:t vill, efter emottagande af Riksdagens svar, företaga den slutliga pröfningen af samma förslag och förordna om utfärdande af ny författning i ämnet.»

Det propositionen bilagda förslaget till ändringar i taxan är af följande lydelse.

Förslag till ändringar i gällande taxa för arfvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, äfvensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag.

A. För enskild sjukvård och på enskild begäran meddelade intyg.

§ 1.

Allmän
bestämmelse.

1. Förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, provinsial-, extra provinsial- eller biträdande provinsialläkare, eller vikarie för sådan läkare äger att för enskild sjukvård, som inom distriktet lämnas, äfvensom för intyg, som på enskild begäran meddelas, erhålla arfvode och i särskilda fall reseersättning enligt här nedan gifna bestämmelser, där ej högre arfvode erbjudes.

2. När i denna taxa lämnas fritt åt läkaren att mellan vissa angifna gränser själf bestämma arfvodets belopp, skall han härvid taga hänsyn så väl till sjukdomsfallets natur samt det arbete, läkaren därpå måst nedlägga, som ock till den betalningsskyldiges förmåga att utgöra arfvodet, dock må af personer i ringa förmögenhetsvillkor, såsom stat- eller annat tjänstfolk och andra med dessa i ekonomiskt hänseende likställda, under alla förhållanden endast det lägsta beloppet fordras.

§ 2.

Arfvode för
rådfrågning.

1. Rådfrågas läkaren i sin bostad eller annorstädes, utgår arfvodet för rådfrågningen, vare sig recept af läkaren meddelas eller icke, med 1—3 kronor. För förnyelse af recept utan särskild rådfrågning utgör arfvodet 50 öre.

2. Det i mom. 1 bestämda arfvode för rådfrågning utgår icke vid sjukbesök, hvarom här nedan stadgas; och må sådant arfvode ej heller beräknas, därest vid sjukbesök *på afstånd från läkarens bostad öfverskjutande en half mil* läkaren rådfrågas af någon, som tillhör samma hushåll som den sjuke.

§ 4.

Öfverstiger vid sjukbesök väglängden till den sjuke från läkarens bostad eller annat ställe inom distriktet, därifrån resan anträdades, två kilometer, utgår arfvodet, för besök på afstånd ej öfverstigande en half mil, med 5 kronor samt, för besök på längre afstånd, med ytterligare 1 krona 50 öre—3 kronor för hvarje öfverskjutande börjad half mil intill fyra mil och därefter med 1 krona 50 öre för hvarje öfverskjutande börjad mil af väglängden till den sjuke, utan rätt för läkaren till särskildt arfvode för återfärden.

Arfvode för sjukbesök på afstånd utöfver två kilometer.

§ 6.

1. Begagnar läkaren, där han ej med skjuts befordras, för resa vid sjukbesök på afstånd öfverstigande två kilometer eller för del af sådan resa, järnväg eller ångfartyg, eller måste vid besök på sådant afstånd vägen eller någon del däraf tillryggaläggas på båt, till häst eller till fots, skall arfvodet för besöket beräknas efter den tid, som för färden åtgår, sålunda att arfvodet utgår med 2—3 kronor för hvarje börjad timme, intill tio timmar, och för längre tid med 1 krona för hvarje börjad timme, dock att arfvodet för sådan resa icke i något fall må understiga 5 kronor; skolande denna beräkningsgrund tillämpas jämväl om skjuts jämte något af nu nämnda fortskaffningssätt användes. Vid bestämmandet af den tid, som för färden åtgått, inberäknas äfven den tid läkaren måst under färden afvakta järnvägs- eller ångfartygslägenhet; ägande dock den betalningsskyldige att, där han vill undgå kostnaden för väntetid under hemfärden, själf ombesörja läkarens fortskaffning till hans hem. Däremot inberäknas icke den tid, som åtgår för nattlogi, som i mom. 2 sägs.

Ersättning för sjukbesök, beräknad efter tid.

2. Vid resa, hvarom i denna paragraf förmäles, tillkommer läkaren utom arfvode äfven reseersättning för färd på järnväg efter afgift för plats i första klassens vagn och för färd på ångfartyg efter afgift för enkel hyttplats eller, när hytt ej förekommer, en salongsplats; börande, därest läkaren måste själf ombesörja färd med båt, häst eller skjuts,

honom ersättas stadgad eller, där taxa icke finnes, betingad lega. Har läkaren haft utgift för transport af reseffekter eller, vid sjukbesök på afstånd öfverstigande fyra mil, för nattlogi, skall sådan utgift honom godtgöras.

§ 7.

Ersättning för flera sjukbesök under en resetur.

1. Varder läkaren under resa för ett sjukbesök anmodad att efter besöket med afvikande från eller fortsättning af vägen besöka annan sjuk, skall för hvarje sådant ytterligare sjukbesök arfvode, efter de i § 3 mom. 1, § 4 och § 6 mom. 1 stadgade grunder, utgå såsom för ny resa; och vare den, som kallat läkaren till det senare besöket, skyldig att, vid afvägen eller där den nya vägen börjar, *antingen* hämta läkaren samt ombesörja hans hemfärd *eller ock utgifva reseersättning efter ofvan stadgade grund.*

2. Skall, då flera *på förhand aftalade* sjukbesök i ett sammanhang företagas, läkarens arfvode, enligt hvad i § 6 sägs, för något eller några af besöken beräknas efter tid, gäller samma beräkningsgrund för hela reseturen, *dock så att för hvarje sjukbesök ett arfvode af minst 3 kronor utgår*; skolande arfvodet mellan de betalningsskyldiga fördelas efter den tid, som åtgått för färden till och från hvarje särskildt sjukbesök, och svare hvar för den hämtningsskyldighet eller reseersättning, som efter ofvan stadgade grunder på honom belöper.

§ 8.

Särskildt arfvode för barnförlossning.

För läkarens biträde vid barnförlossning skall, utöfver förut stadgade arfvode och reseersättning, där sådan ifrågakommer, betalas ytterligare arfvode från och med 5 kronor till och med 25 kronor.

§ 11.

Läkarvård, som af kommun för vissa fattiga eller mindre bemedlade betalas.

1. Har kommun åtagit sig att betala läkarvård för vissa fattiga eller mindre bemedlade medlemmar af kommunen och företes inför läkaren därom af kommunalnämnds ordförande utfärdadt intyg, utgår arfvodet för all sådan läkarvård *med endast tre fjärdedelar af det här ofvan för hvarje särskildt fall stadgade lägsta arfvodesbelopp.*

2. Varder läkaren till sådant sjukbesök, som i mom. 1 afses, ej hämtad, må resa på kommunens bekostnad af läkaren företagas, endast så vida medgifvande därtill af kommunalmyndigheten lämnats.

3. För likvids erhållande i fall, hvarom i denna paragraf sägs, äger läkaren att, med bifogande af lämnade intyg, kvartalsvis till kommunalmyndigheten ingifva räkning å läkaren tillkommande arfvode och reseersättning. Motsvarande §§ i gällande taxa äro af följande lydelse:

§ 1.

Förste provinsialläkare, provinsial-, extra provinsial- eller biträdande provinsialläkare, eller vikarie för sådan läkare äger att för enskild sjukvård, som inom distriktet lämnas, äfvensom för intyg, som på enskild begäran meddelas, erhålla arfvode och i särskilda fall reseersättning enligt här nedan gifna bestämmelser, där ej annorlunda öfverenskommes.

Allmän
bestämmelse.

§ 2.

1. Rådfrågas läkaren i sin bostad eller annorstädes, utgår arfvodet för rådfrågningen, vare sig recept af läkaren meddelas eller icke, med 1 krona. För förnyelse af recept utan särskild rådfrågning utgör arfvodet 50 öre.

Arfvode för
rådfrågning.

2. Det i mom. 1 bestämda arfvode för rådfrågning utgår icke vid sjukbesök, hvarom här nedan stadgas; och må sådant arfvode ej heller beräknas, därest vid sjukbesök läkaren rådfrågas af någon, som hör till samma hushåll som den sjuke.

§ 4.

Öfverstiger vid sjukbesök väglängden till den sjuke från läkarens bostad eller annat ställe inom distriktet, därifrån resan anträdes, två kilometer, utgår arfvodet, för besök på afstånd ej öfverstigande en half mil, med 5 kronor samt, för besök på längre afstånd, med ytterligare 1 krona 50 öre för hvarje öfverskjutande börjad half mil intill fyra mil och därefter med 1 krona 50 öre för hvarje öfverskjutande börjad mil af väglängden till den sjuke, utan rätt för läkaren till särskildt arfvode för återfärden.

§ 6.

1. Begagnar läkaren, där han ej med skjuts befordras, för resa vid sjukbesök på afstånd öfverstigande två kilometer, eller för del af sådan resa, järnväg eller ångfartyg, eller måste vid besök på sådant

Ersättning för
sjukbesök, be-
räknad efter
tid.

afstånd vägen eller någon del däraf tillryggaläggas på båt, till häst eller till fots, skall arfvodet för besöket beräknas efter den tid, som för färden åtgår, sålunda att arfvodet utgår med 2 kronor för hvarje börjad timme, intill tio timmar, och för längre tid med 1 krona för hvarje börjad timme, dock att arfvodet för sådan resa icke i något fall må understiga 5 kronor; skolande denna beräkningsgrund tillämpas, jämväl om skjuts jämte något af nu nämnda fortskaffningssätt användes. Vid bestämmandet af den tid, som för färden åtgått, inberäknas äfven den tid läkaren måst under färden afvakta järnvägs- eller ångfartygslägenhet; ägande dock den betalningsskyldige att, där han vill undgå kostnaden för väntetid under hemfärden, själf ombesörja läkarens fortskaffning till hans hem. Däremot inberäknas icke den tid, som åtgår för läkarens besök hos den sjuka eller för nattlogis, som i mom. 2 sägs.

2. Vid resa, hvarom i denna paragraf förmåles, tillkommer läkaren utom arfvode äfven reseersättning för färd på järnväg efter afgift för plats i första klassens vagn och för färd på ångfartyg efter afgift för enkel hyttplats eller, när hytt ej förekommer, en salongsplats; börande, därest läkaren måste själf ombesörja färd med båt, häst eller skjuts, honom ersättas stadgad eller, där taxa icke finnes, betinga lega. Har läkaren haft utgift för transport af reseeffekter, eller, vid sjukbesök på afstånd öfverstigande 4 mil, för nattlogis, skall sådan utgift honom godtgöras.

§ 7.

Ersättning för
flera sjukbesök
under en rese-
tur.

1. Varder läkaren under resa för ett sjukbesök anmodad att efter besöket med afvikande från eller fortsättning af vägen besöka annan sjuk, skall för hvarje sådant ytterligare sjukbesök arfvode, efter de i § 3 mom. 1 och § 4 stadgade grunder, utgå såsom för ny resa, beräknad efter väglängden från den nya vägens början till den sjukens bostad; och vare den, som kallat läkaren till det senare besöket, skyldig att vid afvägen, eller där den nya vägen börjar, hemta läkaren samt ombesörja hans hemfärd.

2. Skall, då flera sjukbesök i ett sammanhang företagas, läkarens arfvode, enligt hvad i § 6 sägs, för något eller några af besöken beräknas efter tid, gäller samma beräkningsgrund för hela reseturen; skolande arfvodet mellan de betalningsskyldige fördelas efter den tid, som åtgått för färden till och från hvarje särskildt sjukbesök och svare hvar för den hemtningsskyldighet eller reseersättning, som efter ofvan stadgade grunder på honom belöper.

§ 8.

För läkarens biträde vid barnförlossning skall, utöfver förut stadgade arfvode och reseersättning, där sådan ifrågakommer, betalas ytterligare arfvode från och med 5 kronor till och med 25 kronor efter förrättningens mer eller mindre svåra beskaffenhet och den tid, som därtill åtgått, samt den betalningsskyldiges förmåga att utgöra arfvodet.

Särskildt arfvode för barnförlossning.

§ 11.

1. Har kommun åtagit sig att betala läkarevård för vissa fattiga eller mindre bemedlade medlemmar af kommunen och företes inför läkaren därom af kommunalnämnds ordförande utfärdadt intyg, utgår arfvodet för all sådan läkarevård med endast hälften af här ofvan stadgade arfvodesbelopp.

Läkarevård, som af kommun för vissa fattiga eller mindre bemedlade betalas.

2. Varder läkaren till sådant sjukbesök, som i mom. 1 afses, ej hämtad, må resa på kommunens bekostnad af läkaren företagas, endast så vida medgifvande därtill af kommunalmyndigheten lämnats.

3. För likvids erhållande i fall, hvarom i denna paragraf sägs, äger läkaren att, med bifogande af lämnade intyg, kvartalsvis till kommunalmyndigheten ingifva räkning å läkaren tillkommande arfvode och reseersättning.

I sin ofvannämnda motion har herr Ericsson m. fl. föreslagit, att Riksdagen i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte göra det uttalande, att nu gällande provinsialläkartaxa bör bibehållas oförändrad.

Till stöd för denna framställning hafva motionärerna anfört följande:

»I Kungl. Maj:ts till innevarande års riksdag aflämnade proposition nr 32 finnes bilagdt förslag till ändringar i gällande taxa för arfvode åt vissa i civil tjänst anställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, meddelade på enskild begäran, äfvensom för tjänstförrättningar, verkställda enligt gällande instruktion eller myndighets uppdrag, öfver hvilket förslag Kungl. Maj:t med berörda proposition afser att inhämta Riksdagens yttrande.

Vid jämförelse mellan den föreslagna taxan och den nu gällande befinner, att Kungl. Maj:t föreslagit en högst väsentlig höjning af det arfvode, provinsialläkarne äga uppbära. Så t. ex. för rådfrågning i läkarens bostad eller annorstädes, med eller utan recept, föreslås arf-

vodet till 1—3 kronor mot endast 1 krona i gällande taxa. Vid sjukbesök på längre afstånd än en half mil från läkarens bostad föreslås läkararfvodet utgå med 1 krona 50 öre—3 kronor för hvarje öfver-skjutande börjad halfmil intill fyra mil, mot nu endast 1 krona 50 öre. Och vid sådana resor, då arfvodet för besöket beräknas efter den tid, som för färden åtgår, föreslås arfvodet skola utgå med 2—3 kronor för hvarje börjad timme, intill tio timmar, mot endast 2 kronor nu. För läkarvård åt vissa fattiga eller mindre bemedlade, för hvilka kommun åtagit sig betalningsskyldigheten, föreslås arfvodet skola utgå med tre fjärdedelar af det lägsta arfvodesbeloppet i stället för nu hälften.

I annat sammanhang har Kungl. Maj:t förelagt Riksdagen förslag, åsyftande att åstadkomma bättre läkarvård å landsbygden, men det kan med skäl ifrågasättas, huruvida en höjning af arfvodestaxan för provinsiälläkarne, såsom här ställes i utsikt, är förenlig med detta syfte. Många finnas, som redan med nuvarande taxa ej äga råd att vid sjukdomsfall söka läkare, och skulle den höjas på sätt nu föreslagits, komme säkerligen deras antal att afsevärdt ökas.

Stora betänkligheter synas därför förefinnas mot att höja de arfvoden, som nuvarande taxa bestämmer. Och dessa betänkligheter ökas ännu mera, då man af de föreslagna ändringarna finner, att arfvodena skola utgå efter graderad skala, afpassad efter läkarens subjektiva uppfattning af den hjälpsökandes ekonomiska ställning. Sant är visserligen, att personer i burgen ställning kunna underkasta sig ökade kostnader för erhållen läkarhjälp, men å andra sidan torde det vara uppenbart, att vid denna skalas tillämpning ledes läkaren in på det rena godtyckets område.

Dessa farhågor delas äfven af Konungens befallningshafvande i Jämtlands län, som i sitt utlåtande härom yttrat, »att stora betänkligheter synas föreligga mot en gradering af arfvodesbeloppen enligt § 1 mom. 2 af förslaget. En sådan gradering, lagd i läkarens egen hand, blefve enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening för honom ytterst svår att rättvist verkställa, den blefve med all säkerhet högst ojämn, allt efter läkarnas förmåga och begär att se sig själfva ekonomiskt till godo samt därför olidlig».

Vi äro således af den mening, att en höjning af taxan på sätt Kungl. Maj:t föreslagit är mycket olämplig.

Bestämmelserna i nu gällande taxa äro i enlighet med det förslag Riksdagen 1890 själf uppgjorde, och hvilket förslag Riksdagen var så angelägen om skulle blifva gällande, att Riksdagen såsom villkor för

bifall till den då föreslagna höjningen i provinsialläkarnas aflöningsbelopp satte, att Kungl. Maj:t skulle godkänna denna taxa.

Oss synes som om ingen anledning förefunnnes att nu frångå denna ståndpunkt, då en ny reglering af provinsialläkarnas löneförmåner föreligger till antagande. Förefinnes fog för höjning af provinsialläkarnas existensvillkor, så bör sådan beredas dem genom höjning af deras löneförmåner, men ej genom förhöjd taxa, och då nu förslag till löneförhöjning föreligger till afgörande, bör ett bifall därtill kunna vara tillfyllest.»

Hvad till en början vidkommer de i taxeförslaget förekommande arfvodesförhöjningar biträder utskottet den af motionärerna uttalade mening angående olämpligheten af desamma. Då nu föreligger ett förslag angående förbättrade aflöningsförmåner för provinsialläkarna, vill det synas utskottet, att, därest Riksdagen fattar beslut om sådana ökade förmåner, de nu föreslagna arfvodesförhöjningarna ej böra vara af behovet påkallade.

Därjämte har utskottet ej kunnat undgå att finna det föreslagna sättet för arfvodenas utgående efter graderad skala af beskaffenhet att i hvarje fall böra så litet som möjligt förekomma. Utskottet biträder i detta afseende hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län i öfver förslaget afgifvet yttrande anført därom, att en sådan gradering lagd i läkarens hand bleve för honom ytterst svår att rättvist verkställa och att den med all säkerhet blefve ojämn allt efter läkarnas förmåga och begär att se sig själfva ekonomiskt tillgodo. Utskottet anser sig sålunda icke kunna förorda förslaget i detta afseende.

Däremot har utskottet funnit det, i anslutning till af Riksdagens justitieombudsman gjord framställning, föreslagna utbytet i § 1 af orden »där ej annorlunda öfvenskommes» mot »då ej högre arfvode erbjudes» innebära en förbättring, hvarför utskottet anser denna förändring kunna förordas.

Det föreslagna nya momentet i § 1 har utskottet af skäl, som framgår af hvad ofvan nämnts, icke ansett erforderligt.

Hvad därefter beträffar den föreslagna ändringen af § 2 mom. 2, afseende att vid sjukbesök på afstånd ej öfverstigande en half mil den föreskrifna skyldigheten för läkaren att kostnadsfritt meddela läkarvård åt enhvar tillhörande samma hushåll som den sjuke, skulle bortfalla, har utskottet funnit densamma vore af beskaffenhet att böra af utskottet förordas.

Den ifrågasatta ändringen i § 6 åsyftande, att då arfvode för sjuk besök beräknas efter tid, däri jämväl skall inräknas den tid, som åtgår för läkarens besök hos den sjuke, har utskottet funnit öfverensstämmande med rättvisa och billighet, hvadan den af utskottet förordas.

Den föreslagna förändringen af § 7 mom. 1 har utskottet däremot ej funnit innebära någon förbättring, och hvad vidkommer det föreslagna tillägget till mom. 2 af samma §, afseende ett med 3 kronor förhöjdt arfvode för hvarje sjukbesök, som göres utöfver det första, då vid sjukresa med efter tid beräknad kostnad flera sjukbesök göras, finner utskottet, då läkaren ändock äger att i dylika fall till beräkningsgrund för kostnaden lägga bestämmelsen om 2 kronor för hvarje börjad timme äfvensom, enligt utskottets förslag, tillgodoräkna sig ersättning för tiden för sitt besök hos den sjuke, tillräcklig anledning till ytterligare ersättning saknas.

Ej heller den föreslagna förändringen af § 8 har utskottet funnit innebära någon förbättring.

Hvad beträffar den föreslagna förändringen i § 11 har utskottet med hänsyn till de mindre goda följder i afseende å tillfällig läkarvård åt mindre bemedlade, som den afsedda förhöjningen kunde befaras medföra, icke ansett sig kunna förorda densamma.

Lönestater och
anslagsbehof.

Enligt föreliggande förslag (statsrådsprotokollet 175—191) skulle aflönningen för själfständig förste provinsialläkare bestämmas till enahanda belopp, som för landssekreterare och landskamrerare i en del smärre län eller 7,100 kronor, däraf 5,000 kronor lön och 2,100 kronor tjänstgöringspenningar jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 år. Därtill skulle komma ortstillägg för förste provinsialläkaren i Stockholms län med 600 kronor samt för hvardera af förste provinsialläkarna i Västerbottens och i Norrbottens län med 300 kronor. Hvad angår de 8 förste provinsialläkare, som fortfarande skulle sköta hvar sitt provinsialläkar-distrikt, skulle dessa åtnjuta, förutom sin provinsialläkarlön, 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar såsom förste provinsialläkare.

För provinsialläkarna skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag utgå en begynnelseaflöning af 4,000 kronor, hvartill skulle komma två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 år. De så kallade fixa tjänstgöringspenningarna skulle uppföras i staten under titel ortstillägg och utgå med 1,000 kronor till provinsialläkaren i Vittangi distrikt och med 500 kronor till ett hvart af 12 angifna

provinsialläkardistrikt inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

De förbättringar i fråga om aflöningsförmåner, som förslaget innebär, synas utskottet vara af rättvisa och billighet påkallade samt väl afvägda, detta dock, hvad angår förste provinsialläkare med provinsialläkardistrikt och provinsialläkare, under förutsättning att icke de förhöjningar i arfvodestaxan, hvilka innehållas i förenämnda taxeförslag, blifva gällande. Då frågan om bestämmelserna i läkartaxan emellertid synes utskottet stå i det närmaste sammanhang med godkännandet af den nya lönestaten, föreställer sig utskottet, att Riksdagen, som vid fastställande år 1890 af lönestat för provinsialläkarna uppsatte som villkor att dylik taxa af viss lydelse blefve af Kungl. Maj:t utfärdad, jämväl nu bör vid antagandet af ny lönestat fästa det villkor, att förenämnda taxa ändras endast i de afseenden och på det sätt, utskottet förordat.

Hvad departementschefen anfört och förslagit i fråga om villkoren för åtnjutande af förste provinsialläkare och provinsialläkare tillkommande löneförmåner liksom ock beträffande biträdande provinsialläkare (sid. 184—186 i statsrådsprotokollet) har ej gifvit utskottet anledning till någon erinran.

Den ökade kostnad för statsverket, som skulle föranledas af en omreglering af förste provinsial- och provinsialläkarväsendet i enlighet med hvad utskottet förordat, framgår af följande öfversikt.

Den nya lönestaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare skulle sluta å kr. 877,800: —

Enligt nu gällande riksstat utgå:

Löner till provinsialläkare	kr. 260,625: —	
Tjänstgöringspenningar till förste provinsial- och provinsialläkare	» 121,375: —	
Fixa tjänstgöringspenningar för 18 distrikt	» 16,000: —	
Hysesersättning åt provinsialläkare	» 104,250: —	kr. 502,250: —
		<u> </u>
		Kr. 375,550: —

Under senaste år har emellertid anvisats extra löne-
tillägg till 139 provinsialläkare med 390 kronor
till hvar, hvilka lönetillägg dock på grund af be-
stämmelserna för deras åtnjutande ej alltid utgått.
Merkostnaden skulle sålunda minska med högst » 54,210: —

Kr. 321,340: —

Från detta belopp bör emellertid ytterligare dragas de
minskade utgifterna till lönebidrag åt extra provin-
sialläkare

kr. 42,050: —

Återstoden kr. 279,290: —

skulle sålunda motsvara de ökade kostnaderna för statsverket.

Vid denna beräkning hafva ålderstilläggen, som utgå från det å
sjätte hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg, ej tagits
i betraktande, ej heller de ökade utgifterna för vikariatsersättningar.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hem-
ställa,

A) att Riksdagen på grund af Kungl. Maj:ts
förevarande framställningar och herr Ericssons med
fleres ofvanberörda motion må

1:o) förklara, att Riksdagen för sin del finner
gällande taxa för arfvode åt vissa i civil tjänst an-
ställda läkare för enskild sjukvård och för intyg, med-
delade på enskild begäran, äfvensom för tjänstförrätt-
ningar, verkställda enligt gällande instruktion eller
myndighets uppdrag, böra på det sätt ändras, som
här ofvan utskottet förordat, men i öfrigt oförändrad
bibehållas,

2:o) under förutsättning att Kungl. Maj:t i fråga
om nämnda taxa förfar i enlighet med denna Riks-
dagens förklaring,

godkänna följande aflöningsstat för förste provin-
sialläkare och provinsialläkare, att tillämpas från och
med år 1912:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	kr.	kr.	kr.	kr.	
1 förste provinsialläkare	5,000	2,100	600	7,700	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 " "	5,000	2,100	300	7,400	
1 " "	5,000	2,100	300	7,400	
1 " "	5,000	2,100	—	7,100	
12 " "	60,000	25,200	—	85,200	
1 " "	—	1,500	—	1,500	
7 " "	—	10,500	—	10,500	
Kronor	80,000	45,600	1,200	126,800	
1 provinsialläkare	3,000	1,000	1,000	5,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 " "	3,000	1,000	500	4,500	
11 " "	33,000	11,000	5,500	49,500	
1 " "	3,000	1,000	—	4,000	
172 " "	516,000	172,000	—	688,000	
Kronor	538,000	186,000	7,000	731,000	

äfvensom godkänna följande villkor och bestämmelser för de i staten upptagna aflöningsförmåner:

att förste provinsialläkare och provinsialläkare skola vara underkastade den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i äligganden, som kan varda stadgad;

att med förste provinsial- eller provinsialläkarbefattning icke må förenas annan tjänst å rikets eller Riksdagens stat;

att med sådan befattning icke heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår förste provin-

sialläkare, Kungl. Maj:t och, hvad angår provinsialläkare, medicinalstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstbefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att befattningshafvare, som åtnjuter semester eller annan tjänstledighet, skall till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegörsmål;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfar ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen; kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar och arfvode enligt taxa, hvarom nyss är stadgadt, afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att, därest emellertid tjänsteman i följd af kroppsskada, ådragen under tjänstutöfning, blifvit tillsvidare oförmögen till tjänstgöring, aflöningen å stat må, såsom undantag från hvad ofvan är stadgadt, kunna, efter medicinalstyrelsens bepröfvande, till honom utgå ofkortad under högst sex månader; ankommande på pröfning af Kungl. Maj:t till huru stor del aflöning kan böra till den skadade utgå efter omförmälda tid af sex månader;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att

hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af medicinalstyrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida medicinalstyrelsen ej finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande af semester, provinsialläkare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste provinsialläkartjänst, bestrida densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet af däremot svarande belopp, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, beträffande förhöjning i lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänstaldern blifvit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet af rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester må, när sådant utan hinder för tjänstens behöriga uppehållande kan ske, af medicinalstyrelsen, på därom gjord framställning, beviljas tjänstinnehafvare under antingen en månad årligen eller två månader hvart annat år, med skyldighet för provinsialläkare att tillhandahålla eller bekosta fri bostad för vikarien;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

samt föreskrifva,

att enhvar, som med eller efter 1912 års ingång tillträder befattning såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, skall vara pliktig att underkasta sig förut angifna villkor och bestämmelser för den nya aflöningsstatens åtnjutande; samt

att de förutvarande innehafvare af befattningar såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, hvilka icke före den 1 november 1911 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

3:o) upptaga det under anslaget till medicinalstyrelsen med dithörande stater uppförda anslaget till provinsialläkarna under förändrad rubrik »till förste provinsialläkarna och provinsialläkarna» samt höja det samma från 399,300 kronor med 478,500 kronor till 877,800 kronor;

B) att herr Fornanders förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas,

C) att herrar Larssons och Lundströms ifrågasvarande motioner icke må af Riksdagen bifallas,

D) att ej heller herr Bäckströms förevarande motion må vinna Riksdagens bifall, samt

E) att herr Ströms med flere förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Hyresersättning åt provinsialläkare.

10:o) Under punkt 10 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen förklara, att det i riksstaten till hyresersättning åt provinsialläkare upptagna förslagsanslag, högst 104,250 kronor, skall ur riksstaten utgå.

Anslags utgående ur riksstaten.

[10.]

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet i detta ärende, har departementschefen åberopat, hvad han under punkt 9 i ämnet anfört.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må förklara, att det i riksstaten till hyresersättning åt provinsialläkare upptagna förslagsanslag, högst 104,250 kronor, skall ur riksstaten utgå.

Bidrag till extra provinsialläkares aflönande.

11:o) Utskottet, som icke har något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t under punkt 11 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer under åberopande af hvad departementschefen under punkt 9 till statsrådsprotokollet i ärendet anfört,

Bidrag till extra provinsialläkares aflönning.

[11.]

att Riksdagen må medgifva

a) att det i riksstaten för bidrag till extra provinsialläkares aflönande upptagna förslagsanslag å

65,000 kronor minskas med 35,000 kronor och uppföres såsom ett till siffran bestämdt anslag å 30,000 kronor;

b) att behållningar å anslag till nyinrättade provinsialläkarbefattningar, innan tjänsterna första gången blifvit tillsatta, må användas till bidrag till extra provinsialläkares aflönande i distrikt, hvilka förut åtnjutit statsunderstöd, samt

c) att, utan hinder af den för statens bidrag till aflönande af extra provinsialläkare eljest gällande grund att dylikt statsbidrag i intet fall må öfverstiga 1,500 kronor, därutöfver må utbetalas årliga tilläggsarfvoden till extra provinsialläkare i Tärna, Stensele och Sorsele distrikt med 1,300 kronor till enhvar af dem samt till extra provinsialläkare i Arjepluogs distrikt med 1,000 kronor, till de tre sistnämnda intill dess den ifrågasatta förändringen af de extra provinsialläkardistrikten till ordinarie träd i kraft.

Hospitals underhåll.

Höjning af
anslaget till
hospitals
underhåll.

[12.]

12:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 12 af denna hufvudtitel föreslagit, att Riksdagen måtte höja förslagsanslaget till hospitals underhåll med 400,000 kronor, eller från 3,100,000 kronor till 3,500,000 kronor.

Beträffande de skäl, på hvilka Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag grundats, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 196—199.

Utskottet, som funnit den förebragta utredningen utvisa behofvet af den föreslagna förhöjningen af ifrågavarande förslagsanslag, får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till hospitals underhåll med 400,000 kronor, eller från 3,100,000 kronor till 3,500,000 kronor.

Angående
förhöjda
arfvoden åt
sekreterarna
och predikanten
vid
Göteborgs
hospital
samt sekreteraren
vid
Växjö
hospital.

[13.]

13:o) Under punkt 13 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att det belopp af högst 39,900 kronor, som Riksdagen beviljat till arfvoden åt tjänstemän, hvilka ej äro upptagna i hospitalens och asylernas lönestater, höjes med 700 kronor till högst 40,600 kronor, på det att Kungl. Maj:t må blifva i tillfälle att bestämma arfvodet till sekreterarna vid Göteborgs hospital och Växjö hospital till 800 kronor om året samt för predikanten vid Göteborgs hospital till 1,000 kronor om året, samt att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande aflöningsförmåner må utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Beträffande de till stöd för framställningen åberopade skäl, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 199—202.

Utskottet anser en förhöjning af ifrågavarande befattningshafvares arfvoden af förhållandena påkallad och har ej heller något att erinra mot de i sådant afseende föreslagna arfvodesbeloppen, utgörande för sekreteraren vid Göteborgs hospital 800 kronor, i stället för nuvarande 600, för sekreteraren vid Växjö hospital 800 kronor, i stället för nuvarande 500, samt för predikanten vid Göteborgs hospital 1,000 kronor i stället för nuvarande 800.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må medgifva att det belopp af högst 39,900 kronor, som Riksdagen beviljat till arfvoden åt tjänstemän, hvilka ej äro upptagna i hospitalens och asylernas lönestater, höjes med 700 kronor till högst 40,600 kronor, på det att Kungl. Maj:t må blifva i tillfälle att bestämma arfvodet till sekreterarna vid Göteborgs hospital och Växjö hospital till 800 kronor om året samt för predikanten vid Göteborgs hospital till 1,000 kronor om året, samt att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande aflöningsförmåner må utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Järfsö sjukhus för spetälska.

14:o) Under punkten 14 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för underhåll af Järfsö sjukhus för spetälska uppföra ett ordinarie anslag af 22,000 kronor.

Järfsö sjukhus för spetälska.

[14.]

Utredning i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 202—207.

Utskottet som ej har något att erinra mot det föreslagna beloppet 22,000 kronor, anser sig jämväl böra biträda Kungl. Maj:ts förslag om anslaget öfverförande från extra till ordinarie stat.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må för underhåll af Järfsö sjukhus för spetälska uppföra ett ordinarie anslag af 22,000 kronor.

Försäkringsinspektionen.

Upprätthållande af försäkringsinspektionens verksamhet. 15:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till statsrådsprotokollet sid. 208 blifvit i ärendet anfördt, hemställer utskottet,

[15.]

att Riksdagen må till upprätthållande af försäkringsinspektionens verksamhet å ordinarie stat uppföra ett reservationsanslag af 53,000 kronor, att utgå af försäkringsanstalternas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, under förutsättning tillika att de å dessa bidragsmedel uppkommande öfverskott fortfarande såsom hittills skola efter vederbörligt tillstånd användas för det med anslaget afsedda ändamål.

Sjukkasseväsändets befrämjande.

Anslag till sjukkasseväsändet. 16:o) Under punkt 16 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels att till sjukkasseväsändets befrämjande å ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag å 1,300,000 kronor; samt dels ock medgifva, att från berörda anslag tillsvidare må utgå hvad som erfordras för att bereda registrerade sjukkassor statsbidrag i enlighet med de grunder och villkor, som innefattas i Riksdagens skrifvelse den 2 juni 1910, nr 157; samt att af samma anslag tillsvidare jämväl må användas erforderliga medel, på sätt och i den utsträckning för Riksdagen tillkännagifvits, för bestridande af kostnaderna för sjukkasseyrans inom kommerskollegium verksamhet.

[16.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet velat härigenom för Riksdagen anmäla.

Bidrag till fiskares försäkring.

Anslag å riksstaten till fiskares försäkring. 17:o) Uti punkt 17 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till bestridande af statens bidrag till fiskares försäkring å ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag af 16,000 kronor.

[17.]

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 213 och 214.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehafvt en inom Andra kammaren af herrar *C. L. Olausson, C. Wallentin och Herman Andersson* väckt motion (nr 132), däri föreslagits, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att de af Kungl. Maj:t och Riksdagen fastställda grunder för den särskilda, för fiskare afsedda försäkringen mot skada till följd af olycksfall ändras därhän, att ersättning utgår jämväl för skada till följd af olycksfall, som uppstår vid användning af fiskebåt för fraktfart, samt att Riksdagen följaktligen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att sådan ändring vidtages i § 2 af kungl. kungörelsen den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall, att samma paragraf erhåller följande lydelse: Ersättning i anledning af denna särskilda försäkring utgår för skada till följd af olycksfall, som härflyter från utöfningen af fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människolif ur sjönöd eller vid användning af fiskekåt, utan att fiske därvid bedrifves. Ersättning utgår dock ej i något fall för skada, som den skadade uppsåtligen själf ådragit sig eller som uppsåtligen förorsakats af tredje man, där denne icke haft ledning af eller uppsikt öfver arbetet, ej heller för skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med utländsk båt eller utländskt fartyg.

Motion ang.
ändring i
gällande grun-
der för den
särskilda för
fiskare afsedda
försäkringen
mot skada till
följd af olycks-
fall.

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna anført följande:

»Enligt § 2 i kungl. kungörelsen den 2 oktober 1908, angående en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall, utgår ersättning, i anledning af denna särskilda försäkring, för skada till följd af olycksfall, som härflyter från utöfningen af fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människolif ur sjönöd eller vid användning af fiskebåt, utan att fiske därvid bedrifves, *för såvidt båten icke användes vid fraktfart, som ej har samband med fiskerinäringen.*

I kungörelsens § 3 stadgas vidare, att försäkring enligt kungörelsen icke medgifves för kortare tid än ett år, och utgör den årliga premien 5 kronor 50 öre.

Ofvan angifna i § 2 förekommande undantag för rätt till ersättning vid fraktfart har visat sig vara i hög grad hinderlig för anslutningen till olycksfallsförsäkringen för fiskare.

Ett stort antal af särskildt västkustens fiskare använda å tider, då fiske ej bedrifves, sina fiskebåtar i fraktfart längre eller kortare tid af året, beroende på fisket. Under den tid fraktfarten pågår, är fiskaren icke skyddad mot de ekonomiska följderna af olycksfall, äfven om han erlagt den för helt år gällande försäkringspremien, 5 kronor 50 öre.

Vill han bereda sig rätt till ersättning för skada till följd af olycksfall under fraktfarten, måste han förskaffa sig en tilläggsförsäkring i riksförsäkringsanstalten, men då härvid något afdrag å den stadgade årspremien för fiskarförsäkringen icke äger rum, ställer sig en dylik kombinerad försäkring jämförelsevis dyr. Om han t. ex. skulle vilja trygga sig i anledning af tillämnad fraktfart under sex månader af året, har han att betala hälften af riksförsäkringsanstaltens årspremie för fraktfart, i regel 9 kronor för år. Med tillägg af fiskarförsäkringspremien, 5:50, blir den sammanlagda premien 10 kronor eller 1 krona högre än om han, utan att begagna sig af fiskarförsäkringen, erhållit försäkring i riksförsäkringsanstalten enligt 1901 års lag. Riksförsäkringsanstalten beräknar nämligen premien för fraktfart, kombinerad med fiske, jämväl till 9 kronor per år.

Ett dylikt resultat kan icke anses annat än olämpligt och obilligt.

Anledningen till att undantag i fråga om rätt till ersättning stadgats beträffande fraktfart synes hafva varit den, att man ansett denna risk vara farligare än den, som är förenad med utöfningen af fiskeyrket eller användning af fiskebåtar för andra ändamål än fraktfart. Det torde emellertid icke kunna sägas, att fraktfarten, sådan den af fiskarne bedrifves, är förenad med någon särskildt större risk. I alla händelser kan risken anses vara mindre än den vid utöfningen af fiskeyrket och ungefär jämnställd med annan segling, hvartill fiskebåten användes.

Den anmärkta olägenheten vid ifrågavarande inskränkning skulle kunna i viss mån afhjälpas genom ett medgifvande att teckna den vanliga fiskarförsäkringen allenast för del af år med motsvarande reducering af den stadgade årspremien. Emellertid torde af flera skäl denna utväg icke vara att förorda.

Lämpligast synes vara att borttaga hela den inskränkande bestämmelsen, så att rätt till ersättning medgifves äfven i anledning af olycksfall, som inträffa under fraktfart eller i anledning af sådan verksamhet. Användningen af fiskebåt till fraktfart skulle då likställas med användning af fiskebåt för annat ändamål än fiskets utöfning.»

Utskottets
yttrande.

Mot hvad Kungl. Maj:t uti förevarande punkt föreslagit har utskottet icke haft något att anmärka. Hvad angår förenämnda motion vill utskottet till en början erinra, att nu gällande grunder för den särskilda för fiskare afsedda försäkringen mot skada till följd af olycksfall äro angifna i Riksdagens skrifvelse den 23 april 1908 och intagna i kungl. kungörelsen den 2 oktober 1908. § 2 i denna kungörelse är af följande lydelse: Ersättning i anledning af denna särskilda för-

säkring utgår för skada till följd af olycksfall, som härflyter från utöfningen af fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människolif ur sjönöd eller vid användning af fiskebåt, utan att fiske därvid bedrifves, för såvidt båten icke användes vid fraktfart, som ej har samband med fiskerinäringen. Ersättning utgår dock ej i något fall för skada, som den skadade uppsåtligen själf ådragit sig, eller som uppsåtligen förorsakats af tredje man, där denne icke haft ledning af eller uppsikt öfver arbetet, ej heller för skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med utländsk båt eller utländskt fartyg. Till följd af undantagsbestämmelsen beträffande fiskebåtsanvändning för fraktfart är, såsom af motionärerna framhållits, fiskare under den tid af året han använder sin fiskebåt för fraktfart, ej skyddad mot de ekonomiska följderna af olycksfall, äfven om han erlagt den för helt år gällande försäkringspremien. För att åtnjuta skydd i sådant afseende nödgas han förskaffa sig en tilläggsförsäkring, hvilken emellertid, enligt hvad motionärerna visat, är oskäligt dyr. Utskottet, som håller före, att risken vid fraktfart i hvarje fall ej torde vara större än vid fiske, delar den af motionärerna uttalade mening angående olämpligheten af nu anmärkta förhållande och finner sig följaktligen böra biträda motionärernas förslag i fråga om ersättnings utgående vid fiskarförsäkringen jämväl för skada till följd af olycksfall, som uppkommer vid användning af fiskebåt för fraktfart, som ej har samband med fiskerinäringen.

Utskottet hemställer alltså, att Riksdagen må,

a) till bestridande af statens bidrag till fiskares försäkring å ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag af 16,000 kronor, samt

b) med bifall till herr Olaussons med flere förenämnda motion, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att sådan ändring vidtages i § 2 af kungl. kungörelsen den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare afsedd försäkring mot skada till följd af olycksfall, att samma paragraf erhåller hufvudsakligen följande lydelse:

Ersättning i anledning af denna särskilda försäkring utgår för skada till följd af olycksfall, som härflyter från utöfningen af fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människolif ur sjönöd eller vid användning af fiskebåt, utan att fiske därvid bedrifves. Ersättning utgår dock ej i något fall för skada, som den

skadade uppsåtligen själf ådragit sig eller som uppsåt-
ligen förorsakats af tredje man, där denne icke haft
ledning af eller uppsikt öfver arbetet, ej heller för
skada, som drabbat den försäkrade vid fiske med ut-
ländsk båt eller utländskt fartyg.

Öfriga ordinarie anslag.

Angående
öfriga
ordinarie
anslag.
[18.]

18:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag å sjätte hufvudtiteln har Kungl. Maj:t icke föreslagit annan ändring än att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för jämnande af hufvudtitelns slutsumma måtte ökas med 82 kronor, eller från 425,779 kronor till 425,861 kronor.

Utskottet hemställer,

att samtliga å sjätte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, må för år 1912 fastställas till samma belopp som i innevarande års riksstat, dock att i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., må få göras den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof hänförliga till sjätte hufvudtitel gjorda framställningar, får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

Provisorisk
lönereglering
för
departe-
mentet.
[19.]

19:o) Under punkt 19 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i civildepartementet, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 13 januari 1911 tillstyrkta grunder och på de

däruti förordade villkor, bevilja på extra stat för år 1912 ett förslagsanslag af 13,540 kronor, däraf högst 325 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Af statsrådsprotokollet, sid 215, inhämtas, att föredragande departementschefen i fråga om det föreslagna aflöningsstillägget anfört, att för detsamma åtnjutande borde stadgas de villkor, chefen för justitiedepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden för den 13 januari 1911 föreslagit, och tillika för utbetalningen af aflöningsstilläggen meddelas de därvid ifrågasatta föreskrifter.

Dessa villkor och föreskrifter öfverensstämman fullkomligt med dem, som af nästlidet års Riksdag bestämdes ifråga om enahanda lönetillägg.

Utskottet, som ej har något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, hemställer,

att Riksdagen må till *provisorisk löneroglering för befattningshafvare i civildepartementet*, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1911 tillstyrkta grunder och på de däri förordade villkor, på extra stat för år 1912 bevilja ett förslagsanslag af 13,540 kronor, däraf högst 325 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

20:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 20 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer utskottet,

Extra föredragande inom departementet.

[20.]

att Riksdagen må för aflönande af en *extra föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 7,000 kronor, däraf 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar.

21:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag hemställer utskottet,

Ytterligare en extra föredragande inom departementet.

[21.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1908—1911 ägt rum, såsom godtgörelse till ytterligare en *särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

Förhöjning
af amanuensarf-
voden m. m.

[22.]

22:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1909—1911 ägt rum, till *förhöjning af de inom civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arfvoden m. m.* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 15,900 kronor.

Öfverståthållareämbetet.

Utgifvande
af »Polisun-
derrättelser
m. m.»

[23.]

23:o) Under punkt 23 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa dels till fortsatt utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» ett belopp af 24,000 kronor, dels ock för arkivinredning och anskaffande af möbler i den nya lokal, där redaktionen af ifrågavarande tidningar kommer att inrymmas, ett anslag af 1,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis af tillgängliga medel redan under år 1911 utanordna sistnämnda belopp.

Beträffande anslag till »Meddelande angående automobiltrafik» hafva Riksdagens revisorer i sin berättelse om den år 1910 af dem verkställda granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1909 anført följande:

»Jämlikt bestämmelserna i § 37 af kungl. förordningen den 21 september 1906 om automobiltrafik skall hvarje beslut eller åtgärd af Kungl. Maj:ts befallningshafvande enligt 5 § 4 mom. eller 7 § af nämnda förordning för rikets polismyndigheter kungöras, på sätt särskildt förordnas.

I öfverensstämmelse härmed har Kungl. Maj:t föreskrifvit, att detta kungörande skall verkställas i en särskild publikation, benämnd »Meddelanden angående automobiltrafik». Denna publikation utgifves, under inseende af Stockholms polisstyrelse, af redaktionen för den i enhanda ordning utgifna publikationen »Polisunderrättelser» och har dragit följande kostnader nämligen

för år 1907	kr.	3,521:03
» » 1908	»	1,902:05
» » 1909	»	1,821:99,

i hvilka summor äfven ingå hyresräkning för gemensam lokal m. m.

Revisorerna, som tagit del af de under revisionsåret utkomna numren af förstnämnda publikation, hvilka allenast innehålla uppgifter angående tilldelade igenkänningsmärken, hafva icke kunnat finna de gifna meddelandena vara af sådan betydelse för det allmänna, att dessa behöfva i nuvarande form bibehållas.

I de med all säkerhet ganska sällsynta fall, då, med stöd af 7 § af förenämnda förordning, förbud mot automobils fortsatta användande meddelas, synes underrättelse härom lämpligare kunna bringas till polismyndigheternas kännedom genom tidskriften »Polisunderrättelser».

Med stöd af hvad sålunda anförts hafva revisorerna, som visserligen icke förbisett, att den stämpel å 10 kronor, som jämlikt kungl. förordningen den 5 juni 1909 skall åsättas bevis om igenkänningsmärke för automobil, är afsedd att täcka de utgifter, som äro förenade med utgifvandet af först omnämnda publikation, dock ansett sig böra ifrågasätta att åtgärder måtte vidtagas i ändamål att dessa utgifter må kunna inbesparas.»

Med anledning af revisorernas sålunda gjorda framställning har öfverståthållareämbetet i infordradt utlåtande hos Kungl. Maj:t anført följande:

»Till åtlydnad af Eders Kungl. Maj:ts i nådig remiss den 2 december 1910 gifna befallning att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af hvad Riksdagens revisorer anført rörande ifrågasatt inbesparande af utgifterna för publikationen »Meddelanden angående automobiltrafik» får öfverståthållareämbetet med öfverlämnande af två af kommissarierna vid polisens i Stockholm centralafdelning enligt order afgifna rapporter i underdånighet anføra följande.

Enligt 37 § nådiga förordningen den 21 september 1906 om automobiltrafik skall hvarje beslut eller åtgärd af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande enligt 5 § 4 mom. eller 7 § samma förordning för rikets polismyndigheter kungöras, på sätt särskildt förordnas.

Detta kungörande, som efter öfverståthållareämbetets mening fortfarande är nödvändigt för att kunna kontrollera den alltjämt ökade automobiltrafiken i riket, skall enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga föreskrift ske i förenämnda publikation.

Kostnaderna för denna publikation utgjorde för 1909 kronor 1,821: 99 och för 1910 kronor 1,829: 93, däri ingå hela hyran jämte eldning, städning och belysning af den gemensamma lokalen för publikationen i fråga och tidskriften »Polisunderrättelser».

Den för igenkänningsmärken för automobiler och motorcyklar influtna stämpelafgiften har emellertid icke allenast fullt uppvägt utan äfven ej obetydligt öfverstigit statens berörda kostnader.

Att såsom Riksdagens revisorer föreslagit låta ifrågavarande kungörande i stället verkställas genom »Polisunderrättelser» skulle på sätt ofvanbemälda poliskommissarie framhållit endast vålla statsverket större kostnader, då »Polisunderrättelser» litet emellan skulle behöfva tryckas i 1,000 exemplar större upplaga.

Öfverståhållareämbetet tillåter sig därför i underdånighet hemställa, att hvad Riksdagens revisorer uti ifrågavarande hänseende anfört icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 januari 1911.

Underdånigst

ROBERT DICKSON.

Erik Bodman.»

De i detta utlåtande omförmälda, af kommissarien vid polisens i Stockholm centralafdelning afgifna rapporter äro af följande lydelse:

»Anmodad att afgifva yttrande i anledning af herrar Riksdagens Revisorer ifrågasatt indragning af publikationen »Meddelanden angående automobiltrafik», får jag vördsamt anföra följande.

Revisorerne säga enligt bifogade transsumt af revisionsberättelsen bl. a., att publikationen ifråga utgifves under inseende af Stockholms polisstyrelse, af redaktionen för publikationen »Polisunderrättelser» och har dragit följande kostnader, nämligen för år 1907 kronor 3,521:03, för år 1908 kronor 1,902:05 och för år 1909 kronor 1,821:99; i hvilka summor äfven ingå hyresersättning för gemensam lokal m. m.

I fråga om utgifvandet af publikationen är rätta förhållandet det, att denna enligt order utgifves, under inseende af Stockholms polisstyrelse, af undertecknad, kommissarie vid polisens centralafdelning, ehuru lokalerna för publikationens utgifvande äro desamma, som för publikationen »Polisunderrättelser».

Hyresersättningen för den gemensamma lokalen utbetalas oafkortadt med 800 kronor af anslaget till »Meddelanden angående automobiltrafik».

Att kostnaderna för publikationen år 1907, det första året publikationen utgafs, blef afsevärdt större än de följande åren, berodde på nyanskaffning af erforderliga inventarier.

Revisorernes uppgift att publikationen under revisionsåret (1909) allenast innehållit uppgifter angående tilldelade igenkänningsmärken å automobilerna är naturligtvis riktig, men dessas förmodan att det ganska sällan skall inträffa att förbud mot automobils fortsatta användande skall behöfva meddelas kan jag icke dela. Man må betänka huru ny automobiltrafiken ännu är i landet, och att en stor del maskiner ännu icke slitits mera. Blifver automobiltrafiken mera allmän, hvilket är högst sannolikt, torde nog sådana förbud komma att utfärdas, kanske icke så sällan.

Det är icke allenast för meddelandet af sådant förbud publikationen är nödvändig utan äfven och icke minst för meddelandet till rikets polismyndigheter hvem som är tilldelad ett visst igenkänningsmärke å sin automobil. Erfarenheten har dagligen visat nödvändigheten af publicerandet af automobils igenkänningsmärke till de olika polismyndigheterna, t. ex. då fråga varit att få reda på automobilister, som, kommande från annan ort, öfverträd automatförordningen eller eljest gjort sig skyldiga till förseelse.

Alla meddelanden angående automobiltrafik kunna naturligtvis införas i publikationen »Polisunderrättelser» i stället, som Revisorerne föreslagit, men jag är förvissad om att denna publikation då kommer att ställa sig minst så mycket dyrare som »Meddelanden angående automobiltrafik» nu kostar, dels därför att i de flesta fall kommer det att få tryckas en sida, ja ibland ett helt blad till å »Polisunderrättelser», hvilket naturligtvis drager kostnad och dels därför att en större upplaga »Polisunderrättelser» måste tryckas än hvad hittills skett. »Polisunderrättelser» utgår nämligen i endast närmare 1,500 ex. 3 gånger i veckan, men »Meddelanden angående automobiltrafik» i närmare 2,500 ex. en gång i månaden, således i 1,000 ex. mera åt gången, beroende på att Konungens befallningshafvande ansett nödigt rekvirera så många flere ex. af den sistnämnda publikationen, hvilken utdelas, förutom till de myndigheter som få »Polisunderrättelser», till fjärdings- och uppsynings- samt besiktningsmän angående automobiler m. fl.

Anslaget till tidningen »Polisunderrättelser» utgick för år 1908 med kronor 21,000 och beräknades af öfverståthållareämbetet i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t den 28 november 1907 för år 1909 till 22,220 kronor samt för »Meddelanden angående automobiltrafik» till 3,300 kronor, af hvilken sistnämnda summa endast 1,821:99 behöfde användas.

Skulle nu sistnämnda publikation indragas och tidningen »Polisunderrättelser» tryckas i t. ex. 1,000 ex. mera än hvad nu skett, inses

lätt att kostnaderna för denna tidning måste afsevärdt höjas, ja fråga kan blifva om dessa icke komma att öfverstiga det belopp, som insparas genom den ifrågasatt indragning.

Tidningen »Polisunderrättelser» kommer då tillika att få vidkännas, förutom fördyrad tryckningskostnad, hyran 800 kronor för den gemensamma lokalen, kostnad för ljus och ved c:a 86 kronor, renhållning och upppassning c:a 144 kronor, inventariers inköp och underhåll samt oförutsedda utgifter.

Enligt nådigt bref till öfverståthållareämbetet af den 17 juni 1908 angående utgifvandet af publikationerna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» för 1909 ställdes till öfverståthållareämbetets förfogande ett belopp af 24,000 kronor, men erinrades om att Riksdagen framhållit, att anslaget 3,300 kronor till utgifvande af den sistnämnda publikationen, i betraktande af tidningens innehåll och utstyrelse, ansågs väl högt och förväntades att hela anslaget icke komme att disponeras.

Som förut nämnts har endast kronor 1,821:99 behöft användas af anslaget till tidningen ifråga.

På grund af hvad jag här anfört och då jämlikt kungl. förordningen den 5 juni 1909 bevis om igenkänningsmärke för automobil skall åsättas en stämpel af 10 kronor för att täcka kostnaderna för dessa meddelandens utgifvande, får jag vördsamt hemställa om underdånigt afstyrkande på den gjorda framställningen.

Stockholm den 3 januari 1911.

A. G. Kempe.»

»Såsom tillägg till mitt yttrande rörande ifrågasatt indragning af publikationen »Meddelanden angående automobiltrafik», får jag vördsamt anföra följande:

Under 1909 blefvo 267 automobiler tilldelade igenkänningsmärken, hvilket, om stämpel å 10 kronor skolat påläggas hvarje bevis om sådant märke, inbringat staten 2,670 kronor, hvarförutom igenkänningsmärken under året tilldelats 109 motorcyklar, som också kungjorts i de nämnda meddelandena, hvilka stämpelafgifter — 50 öre för hvarje cykel — inbringat staten 54 kronor 50 öre eller tillhoppa 2,724 kronor 50 öre.

Då kostnaden för publikationen endast belöpte sig till 1,821 kronor 99 öre skulle staten haft en vinst på 902 kronor 51 öre. Nu trädde emellertid bestämmelsen om stämpelafgiften icke i kraft förr än från och med den 1 augusti. Under augusti—december blefvo 120 automobiler

tilldelade igenkänningsmärken, hvilket inbringat staten i stämpelafgift 1,200 kronor. Läggas därtill stämpelafgiften 50 öre å hvarje igenkänningsmärke å 109 motorcyklar under året och likaledes 50 öre å hvarje igenkänningsmärke till 147 automobiler, som fingo märken före den 1 augusti, så inbringade detta 128 kronor, hvadan stämpelafgiften under året efter 1 augusti utgjorde 1,328 kronor.

Under år 1910 har i riket tilldelats igenkänningsmärken å 459 automobiler, hvilket inbringat staten i stämpelafgift 4,590 kronor, samt sådana märken å 121 motorcyklar, hvilket inbringat i stämpelafgift 60 kronor 50 öre eller tillhopa 4,650 kronor 50 öre.

Utgifterna för ifrågavarande publikation hafva under året 1910 varit 1,829 kronor 93 öre; således en vinst för staten af 2,820 kronor 57 öre.

Under sistnämnda år har också anslaget till meromnämnda publikation fått betala hela hyran 800 kronor till den med »Polisunderrättelser» gemensamma redaktionslokalen samt eldning, städning och belysning m. m. Skulle dessa utgifter proportionsvis fördelats å de båda ifrågavarande publikationerna komme utgiften för »Meddelanden angående automobiltrafik» icke att öfverstiga 1,000 kronor om året.

Stockholm den 11 januari 1911.

A. G. Kempe.»

Då af hvad i detta ämne meddelats framgår att indragning på sätt revisorerna ifrågasatt af publikationen »Meddelanden angående automobiltrafik» och öfverflyttande af de i densamma hittills införda upplysningar till tidskriften »Polisunderrättelser» icke skulle medföra besparing utan snarare föranleda ökad kostnad, anser utskottet sig icke kunna biträda revisorernas omförmälda framställning, helst, enligt hvad upplyst blifvit, inflytande stämpelafgifter för bevis om igenkänningsmärken för automobiler och motorcyklar, hvilka afgifter äro afsedda att täcka kostnaderna för förstnämnda publikation, vida öfverstiga dessa kostnader. Utskottet hemställer därför

Utskottets
yttrande.

a) att revisorernas ifrågavarande framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Vid bifall till hvad sålunda föreslagits att då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts under förevarande punkt 23 af sjätte hufvudtiteln framställda förslag, får utskottet hemställa:

b) att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa dels till fortsatt utgifvande af tidningarna »*Polisunderrättelser*» och »*Meddelanden angående automobiltrafik*» ett belopp af 24,000 kronor, dels ock för arkivinredning och anskaffande af möbler i den nya lokal, där redaktionen af ifrågavarande tidningar kommer att inrymmas, ett anslag af 1,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis af tillgängliga medel redan under år 1911 utanordna sistnämnda belopp.

Landsstaterna i länen.

Polis-
väsendet på
lands-
bygden.
[24.]

24:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 350,000 kronor att, hufvudsakligen under de i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 21 februari 1908 angifna villkor för åtnjutande af bidrag från anslaget, användas till *aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan af förhållandena påkallas, under medgifvande tillika, *dels* att af detta anslag ett belopp af 10,000 kronor må användas till åtgärder i särskilda fall för gröfre brotts upptäckande och förbrytares efterspanande och gripande, *dels* att Kungl. Maj:t må af anslaget använda lämpligt belopp till årsarfvode åt en polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid uppläggning och förande af register öfver den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande af polis-skydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet af frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

25:o) Under punkt 25 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 794,800 kronor för beredande af tillfällig löneförbättring under samma år åt 118 kronofogdar, 117 häradsskrifvare och 516 länsmän.

Med anledning häraf får utskottet, under åberopande af hvad statsrådsprotokollet sid. 218—220 i ärendet innehåller, hemställa,

Tillfällig
löneförbättring
åt
kronofogdar,
häradsskrifvare
och läns-
män.

[25.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 794,800 kronor för beredande af *tillfällig löneförbättring* under samma år *åt 118 kronofogdar, 117 häradsskrifvare och 516 länsmän*, att utgå med följande belopp, nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en hvar 800 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för en hvar af öfriga 107 kronofogdar 600 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 10 häradsskrifvare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en hvar 900 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för 107 häradsskrifvare (i öfriga län) en hvar 700 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar; och

för samtliga häradsskrifvare extra förvaltningsbidrag med 75 kronor för hvarje fullt 5,000-tal af folkmängden i tjänstgöringsdistriktet;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt af Västerbottens län samt i Arjeplogs, Juckasjärvi och Enontekis distrikt af Norrbottens län) en hvar 1,000 kronor, däraf 600 kronor skola anses utgöra lön, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (öfriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) en hvar 1,300 kronor, däraf 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag; samt

för en hvar af öfriga 446 länsmän 1,100 kronor, däraf 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag.

Arfvode åt lappfogdar m. m. 26:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 26 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer utskottet, [26.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum, för *juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarna* på extra stat för år 1912 anvisa 20,500 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

Undersökning af mindre hamnar m. m. 27:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet, [27.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 10,000 kronor till *undersökningar af mindre hamnar och farleder äfvensom till upprättande af planer till anläggning eller ombyggnad af broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

Anläggning af vägar m. m. 28:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,500,000 kronor. [28.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 220—223 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft två inom Riksdagen väckta motioner, den ena (nr 24) i Första kammaren af grefve *J. W. Spens* m. fl., den andra (nr 36) i Andra kammaren af herr *J. Widén*, i hvilka sammanställande hemställts, att Riksdagen ville besluta att till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljes mindre goda vägar på extra stat för

år 1912 anvisa, utöfver af Kungl. Maj:t begärdt belopp, ytterligare 500,000 kronor eller tillsammans 2,000,000 kronor.

Beträffande hvad af motionärerna anförts såsom skäl för deras framställning, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.)

I skrifvelse den 31 oktober 1910 gjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställning om att anslaget för ifrågavarande ändamål, hvilket anslag under åren 1900—1907 uppförts med 1,000,000 kronor och för åren 1908—1911 med 1,250,000 kronor, måtte för år 1912 utgå med 2,000,000 kronor. Såsom af statsrådsprotokollet inhämtas hade departementschefen funnit denna framställning förtjäna allt beaktande och funnit den af styrelsen äskade förhöjningen jämväl i afseende å beloppet fullt befogad, men dock med hänsyn till de stora kraf, som i öfrigt ställdes på statens kassa, icke ansett sig för det närvarande böra hemställa om förhöjning af anslaget med mera än 250,000 kronor, eller till 1,500,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Den i detta ärende förebragta utredning synes utskottet emellertid gifva vid handen, att en förhöjning af anslaget till 1,500,000 kronor icke är tillräcklig, utan att det föreligger ett verkligt trängande behof af en ytterligare förhöjning i anslaget.

Vid denna frågas bedömande synes böra tagas hänsyn till den, jämväl af departementschefen vitsordade, synnerligen stora betydelse för landets framåtskridande, som innebäres i vägväsendets utveckling. Utskottet tilltror sig dock ej att förorda en så stor ökning i anslaget som den af motionärerna föreslagna utan föreställer sig, att den höjning i anslaget, som nu bör ega rum, icke bör öfverstiga 500,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt grefve Spens' med flere och herr Widéns ofvannämnda motioner må *till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 1,750,000 kronor.

29:o) Uti punkt 29 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder ett anslag af 500,000 kronor.

Bro- och
hamnbyggnader m. m.

[29.]

Med anledning häraf får utskottet, under återopande af hvad statsrådsprotokollet sid. 223—225 i ärendet innehåller, hemställa,

a) att Riksdagen må på extra stat för år 1912 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till *understödjande af brobyggnader* och, *företrädesvis mindre, hamnbyggnader* samt *uppremsning af åar och farleder* ett anslag af 500,000 kronor.

Villkor för statsbidrag.

Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen besluta, att i afseende å statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader äfvensom uppremsning af åar och farleder som af Riksdagen för år 1912 kunde komma att beviljas, må gälla de allmänna villkor och bestämmelser, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.

De nu gällande allmänna villkoren för erhållande och tillgodonjutande af de under denna och nästföregående punkt omförmälda statsbidrag samt kontrollen därå, att fastställda planer varda vid arbetenas utförande följda, innehållas, förutom i Riksdagens berörda skrifvelse, uti kungl. kungörelsen den 28 juni 1907, (Svensk författningssamling 1907, nr 41).

Utskottet hemställer,

b) att Riksdagen må besluta, att, i afseende å de af Riksdagen för år 1912 beviljade *statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar* samt till *bro- och hamnbyggnader äfvensom uppremsning af åar och farleder*, *skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser*, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.

Anslag till enklare vägar i Västerbottens län. [30.]

30:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 30,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västerbottens län förfogande för att, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 12 januari 1909 angifna grunder, användas till anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark.

Med anledning häraf får utskottet, under återopande af hvad statsrådsprotokollet sid. 226—234 i ärendet innehåller, hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1910 och 1911 ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa ett anslag af 30,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västerbottens län förfogande för att, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1909 angifna grunder, användas till *anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark.*

Medicinalstaten.

31:o) Då utskottet icke haft något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t uti punkt 31 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa, **Kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning.**

att Riksdagen må, såsom för åren 1909—1911 ägt rum, till *arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning* på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 5,800 kronor. [31.]

32:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 32 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer utskottet, **Behandling af medellösa lupus-patienter.**

att Riksdagen må i likhet med hvad för åren 1910 och 1911 ägt rum, på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 15,000 kronor att enligt därom af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, äfvensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.* [32.]

33:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 33 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa, **Täckande af brist i anslag till Järfös sjukhus för spetälska.**

att Riksdagen må till *täckande af brist å förut anvisade anslag till Järfös sjukhus för spetälska* samt [33.]

till vissa reparationer och byggnadsarbeten vid sjukhuset på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 8,250 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna beloppet.

Gratifikation till med. lic. K. G. Lindgren.
[34.]

34:o) Under punkt 34 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 2,400 kronor att användas till gratifikation åt medicine licentiaten Karl George Lindgren med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna beloppet.

Den utredning, som ligger till grund för ifrågavarande förslag, återfinnes i statsrådsprotokollet, sid 236—238.

Utskottet, som finner skäligt att viss ersättning af statsmedel beredes Lindgren för den förlust han lidit genom det i statsrådsprotokollet omförmälda olycksfall under tjänsteresa, och ej har något att erinra mot det föreslagna beloppet, hemställer,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 2,400 kronor att användas till gratifikation åt medicine licentiaten Karl George Lindgren, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna beloppet.

Anläggning af hospital vid Östersund.
[35.]

35:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 35 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må af det för *anläggning af ett hospital i närheten af Östersund* beviljade anslaget å högst 2,359,000 kronor på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 750,000 kronor.

Husbyggnader vid Uppsala hospital och asyl.
[36.]

36:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för uppförande vid Uppsala hospital och asyl af ett bostadshus af trä för öfverläkaren, tre bostadshus af trä för betjäning och ett verkstadshus bevilja ett anslag af 135,800 kronor samt därpå på extra stat för år 1912 anvisa 75,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet, sid. 239—248.

Beträffande det föreslagna nya bostadshuset för öfverläkaren framgår af denna utredning, att anledningen till förslaget att uppföra en ny sådan byggnad närmast varit att söka i angelägenheten att förskaffa familjebostad åt innehafvaren af den år 1907 inrättade hospitalsläkarebefattningen därstädes, men att, då öfverläkarbostaden ansetts i åtskilliga hänseenden mindre tillfredsställande, det befunnits lämpligast att uppföra en ny byggnad för öfverläkaren och på sådant sätt bereda plats för hospitalsläkaren i nuvarande öfverläkarebostaden. Utskottet har emellertid inhämtat, att förutom hvad i statsrådsprotokollet sålunda anförts såsom skäl för ifrågasatt nybyggnad, jämväl åtskilliga andra och mera tungt vägande skäl för en sådan anläggning förefinnas. Utrymmesförhållandena vid hospitalet hafva nämligen i vissa afseenden befunnits vara sådana, att en förändring till det bättre är oundgängligen nödvändig. Sålunda har utrymmet ej tillåtit inrättande åt hospitalsläkaren af egen expeditionslokal, utan har han för sina expeditionsgöromål nödgats begagna sig af öfverläkarens expedition, något som medför så mycket större svårigheter, som denna är för trång för att på någorlunda tillfredsställande sätt kunna motsvara ens öfverläkarens eget behof. Vidare har gjort sig gällande behofvet att kunna anordna ett konferensrum, där anstaltens sju läkare skulle efter förrättade ronder o. d. kunna dagligen sammankomma för rådplägingar, men har en sådan lokal till följd af brist på utrymme ej kunnat inredas. Därjämte saknas plats vid hospitalet för laboratorium, för museum, för logerande af tillfälligt vikarierande eller eljest för studier vid anstalten varande läkare m. m. Dessa missförhållanden skulle nu, om ock beträffande laboratoriet och museet mera provisoriskt, blifva afhjälpta genom det ökade utrymme, som den föreslagna nya öfverläkarbostaden skulle medföra, hvarför utskottet ej har något att erinra mot uppförandet af en sådan byggnad.

Utskottet är jämväl öfvertygadt om angelägenheten att vid hospitalet uppföra de ifrågasatta betjänings- och verkstadshusen.

Beträffande öfverläkarbostaden har utskottet likväl, i likhet med de sakkunniga och myndigheter, som yttrat sig i ärendet, funnit välgående skäl tala för densammans uppförande af sten, i stället för, såsom af Kungl. Maj:t föreslagits, af trä. Med hänsyn till eldfaran torde det nämligen ej vara lämpligt att inom hospitalet uppföra en byggnad af så pass stora dimensioner af trä; och den ökade kostnad, som byggnadens uppförande af sten skulle medföra, läser nog i afsevärd grad uppvägas af minskning i kostnaden för underhållet.

Då emellertid de beräknade kostnaderna för samtliga de föreslagna byggnaderna, synas synnerligen rundligt tilltagna, har utskottet ansett sig hafva grundade skäl för den uppfattning, att det nu äskade anslaget, därest vid dess användning iakttages nödig sparsamhet och omsorg, skall visa sig tillräckligt för läkarbostadens uppförande af sten.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen må för uppförande vid Uppsala hospital och asyl af ett bostadshus för öfverläkaren, tre bostadshus af trä för betjäning och ett verkstads-hus bevilja ett anslag af 135,800 kronor samt däraf på extra stat för år 1912 anvisa 75,000 kronor.

Om- och till-
byggnad af
Stockholms
hospital.

[37.]

37:o) Under punkt 37 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att i afvaktan på den proposition, som kan komma att aflätas angående anslag för om- och tillbyggnad af Stockholms hospital, för sådant ändamål på extra stat för år 1912 beräkna ett belopp af 200,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Anordnande
af järnvägs-
spår på Sätters
hospitals
område
m. m.

[38.]

38:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för anordnande af järnvägsspår samt anläggande af vagnvåg inom Sätters hospitals område på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 23,900 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna beloppet.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Inlösnings-
af byggnader
på ett för Växjö
hospitals
räkning
inköpt område.

[39.]

39:o) Under punkt 39 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att för inlösen af byggnader å det af staten förvärfvade området af Växjö Östergård, tillhörande lägenheterna Fagraholm, Karlslund och Sjöbol samt torpet Lybeck å extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 10,050 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna beloppet.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 252—256 i statsrådsprotokollet.

Hvad i ärendet förekommit synes utskottet ådagalägga, att ifrågasvarande byggnader lämpligen böra för hospitalets räkning förvärfvas för att användas till bostäder för hospitalets betjäning; och då utskottet mot det beräknade priset för byggnaderna icke haft något att erinra, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för *inlösen af byggnader å det af staten förvärfvade området af Växjö Östergård, tillhörande lägenheterna Fagraholm, Karlslund och Sjöbol samt torpet Lybeck*, å extra stat för 1912 bevilja ett anslag af 10,050 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna beloppet.

40:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till statsrådsprotokollet sid. 256 och 257 blifvit i ärendet anfördt, hemställer utskottet,

Folksanatorier.
[40.]

att Riksdagen må till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. *folksanatorierna* på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 200,000 kronor att användas i enlighet med af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

41:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till statsrådsprotokollet, sid. 257—259, anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1909—1911 ägt rum,

a) till *bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter*, företrädesvis tuberkulos-sjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosafdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 400,000 kronor;

b) besluta, att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af statsbidrag från berörda anslag

Anslag till uppförande eller inrättande af tuberkulos-sjukvårdsanstalter.

[41.]

skall gälla hvad i Riksdagens skrifvelse den 30 maj 1908, nr 195, bestämts beträffande anslag för år 1909; samt

c) medgifva, att, därest af Riksdagen till ifrågasvarande ändamål förut beviljade belopp icke blifva till fullo tagna i anspråk de år, hvarför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras;

d) medgifva, att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon af de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon af de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, hvilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter af Kungl. Maj:t i hvarje särskildt fall verkställd pröfning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan änna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning af tuberkulossjukvårdsanstalter; samt

e) medgifva, att berörda bestämmelser må äga tillämpning jämväl å redan skedd upplåtelse för ifrågasvarande ändamål, under villkor likväl att ersättning icke redan blifvit till kronan inbetald.

Anslag till
driftkost-
nader vid
tuberkulos-
sjukvårds-
anstalter.

42:o) Kungl. Maj:t har i 42 punkten af sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att dels till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter* på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 405,000 kronor; dels ock att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågasvarande statsanslag besluta:

att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som pröfvas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där afgiften för vårdplats i allmän sjuksal för person, tillhörande vederbörande kommun eller landstingsområde, icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag;

att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för hvilken afgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltager i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på hvarje tusental af länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknadt antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för

[42.]

skrofulösa barn, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för hvarje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

att Kungl. Maj:t i öfrigt må föreskrifva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

I afseende å den i ärendet lämnade utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 260—263.

Då, på sätt af utredningen i ärendet framgår, behovet af ifrågavarande anslag får anses såsom en följd af Riksdagens beslut om beviljande af anslag till bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter samt utskottet icke funnit anledning till anmärkning emot vare sig grunderna för beräkningen af anslaget belopp eller de för bidrag från anslaget föreslagna villkor, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter* på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 405,000 kronor;

b) i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande statsanslag besluta:

1:o) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som pröfvas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där afgiften för vårdplats i allmän sjuk-sal för person, tillhörande vederbörande kommun eller landstingsområde, icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag;

2:o) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för hvilken afgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på hvarje tusental af länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknadt antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för hvarje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

3:o) att Kungl. Maj:t i öfrigt må föreskrifva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

Stipendier för utbildning af tuberkulosläkare. 43:o) Då utskottet icke haft något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t uti punkt 43 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa,

[43.]

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 2,700 kronor att användas till *stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård.*

Sanatoriet å Spenshults kronopark.

[44.]

44:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till stadsrådsprotokollet sid. 264—266 blifvit i ärendet anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) medgifva att för fullbordande af arbetena med uppförande af ett för 110 manliga patienter afsedt *tuberkulossanatorium å Spenshults kronopark* i Hallands län samt *en paviljong* för 10 manliga patienter *vid Österåsens sanatorium* för en kostnad, inberäknadt utgifter för inventarieanskaffning, af 775,000 kronor, må under åren 1911 och 1912, utöfver förut anvisade medel, användas af allmänna besparingarna å fjärde hufvudtiteln 234,375 kronor och å femte hufvudtiteln 78,000 kronor; samt

b) för ändamålet å extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 62,625 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1911 utanordna sistnämnda belopp.

Vattenfallsstyrelsen.

Skematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall.

[45.]

45:o) Under punkt 45 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 22,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af en skematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1911 angifna planen.

Utskottet får, under hänvisning till hvad departementschefen till nämnda statsrådsprotokoll, sid. 266—271, i detta ärende anført, hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 22,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af *en skematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1911 angifna planen.

Riksförsäkringsanstalten.

46:o) Under punkt 46 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet på extra stat för år 1912 bevilja ett förslagsanslag af 148,000 kronor.

Anslag för upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet.

[46.]

Då utskottet icke haft något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit, får utskottet, under återopande af hvad statsrådsprotokollet sid. 272—274 i ärendet innehåller, hemställa,

att Riksdagen må för *upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet* på extra stat för år 1912 bevilja ett förslagsanslag af 148,000 kronor.

47:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t under punkt 47 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa,

Ersättning till postsparbanken för dess deltagande i riksförsäkringsanstaltens förvaltning.

att Riksdagen må på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 15,500 kronor att användas till *ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med upp- börd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten.*

[47.]

Diverse anslag.

Anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring. 48:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till statsrådsprotokollet sid. 274 och 275 blifvit i ärendet anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för *anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring* på extra stat för år 1912 anvisa

a) 20,000 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 5,000 kronor till enhvar af dem, för år räknadt, och

b) 1,400 kronor till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.

Medling i arbets-tvister. 49:o) Under punkt 49 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på proposition om anslag till bestridande af kostnaden för den genom statens försorg anordnade medlingen i arbetstvister, för sådant ändamål på extra stat för år 1912 beräkna ett belopp af 40,000 kronor.

En sådan kungl. proposition har numera till Riksdagen ankommit; och hafva kamrarna remitterat densamma till det särskilda utskott, som tillsatts för behandling af ej mindre Kungl. Maj:ts propositioner med förslag till lag om kollektivafstal mellan arbetsgifvare och arbetare m. m. än äfven de ytterligare framställningar, som kunde komma att göras i dessa ämnen eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor; hvilket utskottet skolat här

anteckna.

Understödjande af den offentliga arbetsförmedlingen. 50:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i och för befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket i enlighet med de af Riksdagen tidigare godkända grunder på extra stat för år 1912 anvisa ett förslagsanslag af 40,000 kronor.

[50.]

Beträffande den utredning, som ligger till grund för ifrågavarande förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 276 och 277.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för år 1912 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af 40,000 kronor i och för *befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket* i enlighet med de af Riksdagen tidigare godkända grunder.

51:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för understödjande af nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 10,000 kronor.

Anslag till nationalföreningen mot emigrationen.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 277—282 i statsrådsprotokollet.

[51.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1910 och 1911 ägt rum, för *understödjande af nationalföreningens mot emigrationen* verksamhet på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af 10,000 kronor.

52:o) Af statsrådsprotokollet inhämtas, att, enligt hvad statskontoret anmält, nämnda ämbetsverk förskjutit följande belopp, hvilka borde anmälas till ersättning af Riksdagen under sjätte hufvudtiteln, nämligen:

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

[52.]

enligt kungl. brefven den 6 november 1903, den 13 juni 1908, den 26 november 1909 samt den 21 januari, den 18 februari, den 11 mars och den 18 juni 1910 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af förslag rörande åtgärder mot smittosamma könssjukdomars spridande kronor 16,887: 72

enligt kungl. brefven den 28 juni och den 23 augusti 1907, den 31 december 1909 samt den 18 februari och den 10 juni 1910 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af betänkande och förslag beträf-

Transport kronor 16,887: 72

	Transport kronor	16,887: 72
fande ny taxa för transporter af gods å statens järnvägar samt rörande förändrade bestämmelser ifråga om samtrafik mellan statens och enskilda järnvägar m. m.	»	27,806: 29
enligt kungl. brefvet den 20 november 1909 utbetald ersättning för mistade aflöningsförmåner till en ledamot i kommittén för revision af byggnadsstadgan för rikets städer	»	4,000: —
enligt kungl. brefven den 13 december 1907, den 28 februari 1908, den 5 mars och den 23 december 1909 samt den 21 januari, den 22 april och den 5 augusti 1910 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af förslag rörande allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring	»	72,817: 57
enligt kungl. brefven den 13 juni och den 6 november 1908, den 11 juni, den 22 oktober samt den 3, den 10 och den 23 december 1909 äfvensom den 30 september 1910 utbetalda kostnader för kommittén för verkställande af utredning och afgifvande af förslag rörande omorganisation af medicinalstyrelsen m. m.	»	6,843: 48
enligt kungl. brefven den 18 juni och den 29 oktober 1909 samt den 27 maj och den 10 juni 1910 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af yttrande och förslag rörande omorganisation af fögderiförvaltningen m. m.	»	16,397: 95
enligt kungl. brefven den 11 september, den 5 och den 20 november samt den 31 december 1909 äfvensom den 5 augusti och den 30 september 1910 utbetalda kostnader för kommittén för verkställande af revision af hälsovårdsstadgan för riket m. m.	»	6,316: 96
enligt kungl. brefven den 30 januari och den 17 maj 1907, den 20 mars 1908, den 10 december 1909 samt den 18 mars och den 23 september 1910 utbetalda kostnader för utredning beträffande emigrationsfrågan och därmed sammanhängande spörsmål	»	31,091: 78
	Transport kronor	182,161: 75

	Transport kronor	
	182,161: 75	
enligt kungl. brefven den 30 juli och den 12 november 1909 utbetalda kostnader till kommissionen för uppgörande af förslag till lag angående sjuk-kassor m. m.	»	3,496: 36
enligt kungl. brefven den 23 december 1909 och den 14 maj 1910 utbetald ersättning för biträde vid beredning till föredragning af förslag till lag angående sjuk-kassor m. m.	»	3,423: 37
enligt kungl. brefvet den 27 maj 1910 utbetald er-sättning för biträde vid beredning till föredrag-ning af förslag angående dels statsbidrag till sjukkasseväsandets främjande, dels ock anord-nande af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasse-väsendet i riket m. m.	»	500: —
enligt kungl. brefven den 22 april och den 18 juni 1910 utbetalda kostnader till kommissionen för verkställande af utredning och afgifvande af för-slag beträffande frågan om moderskapsförsäkring under statens medverkan	»	3,450: —
enligt kungl. brefven den 5 november 1909 samt den 4 februari och den 10 juni 1910 utbetalda kostnader till kommissionen för uppgörande af förslag till lag angående understödsföreningar ...	»	11,500: —
enligt kungl. brefven den 4 och den 18 mars samt den 15 juli 1910 utbetalda kostnader till sakkun-niga för biträde vid beredning af frågan huru-vida för reglerandet af lotterier den nu gällande lagstiftningen bör underkastas revision m. m.	»	5,208: 05
enligt kungl. brefvet den 10 december 1909 utbe-tald ersättning till ett af kommissionen för ut-arbetande af förslag till förvaltningsföreskrifter rörande statens vattenfall m. m. anlitadt biträde	»	1,000: —
enligt kungl. brefvet den 4 mars 1910 utbetalda kostnader för sakkunniga för utredning af, bland annat, kronans rätt till Hammarsforsen i Jämtlands län	»	1,356: 46
enligt kungl. brefvet den 8 oktober 1910 utbetalda kostnader för utredning angående kronans rätt på		

Transport kronor 212,095: 99

	Transport kronor 212,095: 99
grund af vattenregale till Indalsälven samt öfriga älfvar och strömmar i de norra länen	» 1,033: 33
enligt kungl. brefvet den 27 maj 1910 utbetalda kostnader till kommissionen för revision af förordningen angående explosiva varor den 19 november 1897 m. fl. författningar	» 7,233: 22
enligt kungl. brefven den 31 december 1909 och den 28 januari 1910 utbetalda kostnader till kommissionen för revision af förordningen af automobiltrafik den 21 september 1906 m. m.	» 660: —
enligt kungl. brefven den 21 januari och den 18 mars 1910 utbetalda kostnader till kommissionen med uppdrag att biträda vid beredning af ärende angående kontroll å biografföreställningar m. m.	» 609: 90
enligt kungl. brefvet den 18 februari 1910 utbetalda kostnader till kommissionen för utarbetande af formulär till protokoll öfver stadsfullmäktigval och landstingsmannaval	» 1,025: —
enligt kungl. brefven den 10 juni och den 29 juli 1910 utbetalda kostnader för ersättning till biträden vid röstsammanräkningar i anledning af landstingsmannavalen år 1910	» 6,892: 43
enligt kungl. brefvet den 6 maj 1910 utbetalda kostnader för tryckning m. m. af uppgifter rörande de särskilda landskommunernas finanser år 1907	» 3,377: 47
enligt kungl. brefven den 17 december 1909 och den 6 maj 1910 utbetalda kostnader för verkställande af en förberedande statistisk undersökning beträffande vissa kommuners ekonomiska bärkraft i angifvet afseende	» 1,650: —
enligt kungl. brefvet den 2 juni 1905 utbetald aflöningsfyllnad till landsstatstjänsteman	» 24: 19
enligt kungl. brefven den 7 februari 1896 och den 6 mars 1903 utbetald ersättning till innehafvare af exproprierad boställsjord	» 44: 91
enligt kungl. brefvet den 13 november 1908 utbetald ersättning för uppehållande under år 1909 af	

 Transport kronor 234,646: 44

	Transport	kronor 234,646: 44
en kronofogdetjänst och en häradsskrifvartjänst i Västernorrlands län	»	6,800: —
enligt kungl. brefven den 29 oktober och den 31 december 1909 utbetalda kostnader för militärkommenderingar till Malmön och Norrköping	»	1,864: 43
enligt kungl. brefven den 31 december 1909 samt den 1 juli och den 19 augusti 1910 utbetalda kostnader i anledning af storstrejken år 1909.....	»	293,350: 16
enligt kungl. brefven den 31 juli, den 26 november och den 3 december 1909 utbetalda kostnader för särskilda polisåtgärder under storstrejken år 1909	»	3,300: 20
på grund af statskontorets beslut den 20 januari 1910 utbetald kostnad för nattvaktstjänst i ämbetsverkets lokal under storstrejken år 1909	»	210: —
enligt kungl. brefven den 12 september 1909 och den 23 juni 1910 utbetalda kostnader för utarbetande af en statistisk redogörelse för den stora arbetskonflikten under år 1909 m. m.	»	20,000: —
enligt kungl. brefvet den 4 april 1910 utbetald ersättning till biträde vid utarbetande af vissa delar af en redogörelse för den stora arbetskonflikten under år 1909 och därmed sammanhängande spörsmål	»	1,730: 50
enligt kungl. brefvet den 20 november 1908 utbetalda kostnader för biträde vid behandling af fråga angående undersökning af sinnesbeskaffenheten hos tilltalad, som af underrätt dömts till döden eller straffarbete på lifstid	»	140: —
enligt kungl. brefven den 5 juni och den 8 oktober 1909 samt den 10 juni 1910 utbetalda kostnader för vidtagande af åtgärder till förekommande af kolerans införande och utbredning i riket	»	42,145: 38
enligt kungl. brefvet den 29 oktober 1909 utbetalda kostnader för en vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet under vårterminen 1909 hållen bakteriologisk kolerakurs.....	»	259: 76

 Transport kronor 604,446: 87

	Transport kronor	604,446: 87
enligt kungl. brefven den 11 juni och den 12 november 1909 utbetalda kostnader för biträde vid granskning af förslag till förordning angående apoteksvaror m. m.	»	537: 02
enligt kungl. brefvet den 4 juli 1910 utbetalda kostnader för en af vissa medlemmar af Riksdagen med flera personer företagen resa inom Norge ...	»	528: --
enligt kungl. brefven den 20 november 1909 och den 21 januari 1910 utbetalda kostnader för undersökning rörande den ekonomiska innebörden af de hufvudgrunder för pensioneringen af statens järnvägars personal, som innefattas uti den till 1909 års Riksdag aflåtna nådiga proposition med förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar m. m.	»	1,892: 78
enligt kungl. brefvet den 3 december 1909 utbetalda gratifikationer till kommissarierna vid uppröjning under år 1909 af en del af riksgränsen mellan Sverige och Norge m. m.	»	8,420: 18
enligt kungl. brefven den 4 december 1908 och den 26 februari 1909 utbetalda kostnader för vissa undersökningar rörande de svenska flyttlapparnas renbete i Tromsö och Nordlands amt m. m.	»	5,930: 44
enligt kungl. brefven 2 juli 1909 samt den 14 maj och den 18 juni 1910 utbetalda kostnader för utförande af biologiska, arkeologiska och etnografiska undersökningar i fråga om vissa den nomadiserande lappbefolkningen rörande förhållanden	»	6,400: —
enligt kungl. brefvet den 4 februari 1910 utbetalda kostnader för verkställande af utredning rörande de förhållanden, som i öfre Lappland framkalla skarbildning	»	720: —
enligt kungl. brefvet den 10 juli 1909 utbetalda kostnader för utredning rörande malmtillgången inom Ruotevare malmfält	»	12,000: —
	Summa kronor	640,875: 29

Med iakttagande af grundsatsen om anslags bestämmande till jämnt tal af kronor, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till betäckande af ofvan omnämnda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 640,876 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till betäckande af ofvan omnämnda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 640,876 kronor.

53:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 53 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer utskottet,

Extra löne-
tillägg.
[53.]

att Riksdagen må, till beredande i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1911 angifna grunder, af *extra lönetillägg för innevarande år* åt en del tjänstemän och betjante i till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1912 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 70,000 kronor.

54:o) I en inom Andra kammaren väckt motion (nr 41) har herr *P. Zimdahl*, med hvilken flera af kammarens ledamöter instämt, föreslagit, att Riksdagen ville besluta en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och i hvad mån de från de allmänna vägarne aflägsset boende jordbrukarne inom de nordligaste länen må kunna komma i åtnjutande af statsunderstöd i och för utfartsvägar och sådanas försättande i farbart skick samt till Riksdagen framlägga förslag i ärendet.

Beträffande de af motionären till stöd för framställningen åberopade skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Vid behandling under nästlidna års riksdag af en utaf herr *Zimdahl* i enahanda syfte väckt motion anförde statsutskottet, att ehuru utskottet funne det i motionen afsedda syfte väl värdt beaktande, utskottet likväl ansåge sig, med hänsyn till den i motionen berörda frågans omfattning och de afsevärda kostnader, som vore förbundna

Utskottets
yttrande.

med densammas lösande på sätt motionären ifrågasatt, icke kunna på endast den i motionen förebragta utredning förorda densamma.

De åtgärder, som enligt den i nu förevarande motion lämnade utredning ifrågasatts för afhjälpan af i motionen omhandlade svårigheter, hafva emellertid, särskildt med fästadt afseende å den vidsträckta omfattning, motionären afsett att gifva dessa åtgärder, synts utskottet till sina konsekvenser alltför betänkliga, för att utskottet skulle anse sig kunna biträda motionen i fråga.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Zimdahls ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 februari 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

vid *punkt 9, mom A, 1:o* (angående taxa för arfvode åt provinsialläkare m. fl.):

af herr *A. G. L. Billing*, som ansett, att Kungl. Maj:ts förslag till ändring i taxans 11 § bort af utskottet förordas;

vid *punkt 9, mom. A, 2:o* (angående aflöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare):

af herrar *O. Jonsson, H. Andersson, P. Olsson, J. A. Sjö, K. V. Rydén, J. Ström, C. G. Thor* och *N. E. Lindberg*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag beträffande förste provinsialläkarna bort hafva följande lydelse:

»Den föreslagna aflöningen för själfständig förste provinsialläkare synes utskottet väl rundligt tilltagen. Då dessa tjänstläkare måste anses blifva i tillfälle att förskaffa sig ej obetydliga inkomster af enskild praktik, anser utskottet aflöningsförmånerna lämpligen böra bestämmas i enlighet med hvad kommittén i detta afseende föreslagit,

nämligen till 6,000 kronor, däraf 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, hvartill skulle komma två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om beredande af ortstillägg åt förste provinsialläkaren i Stockholms län å 600 kronor och åt hvardera af förste provinsialläkarna i Västerbottens och Norrbottens län å 300 kronor har utskottet emellertid intet att erinra.

De förbättringar i fråga om aflöningsförmåner, som Kungl. Maj:ts förslag i öfrigt innebär, synas utskottet vara af rättvisa och billighet påkallade, detta dock under förutsättning att icke de förhöjningar i arfvodestaxan, hvilka innehållas i förenämnda taxeförslag, blifva gällande

Den nya lönestaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare skulle sluta å	kr. 860,200
-----	» 502,250
	<u>kr. 357,950</u>
-----	» 54,210
	<u>kr. 303,740</u>
-----	» 42,050
	<u>Återstoden kr. 261,690</u>

skulle således motsvara de ökade kostnaderna för statsverket.

----- att tillämpas från och med år 1912:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	Anmärkning.
1 förste provinsialläkare	4,000	2,000	600	6,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 " "	4,000	2,000	300	6,300	
1 " "	4,000	2,000	300	6,300	
1 " "	4,000	2,000	—	6,000	
12 " "	48,000	24,000	—	72,000	
Kronor	64,000	44,000	1,200	109,200	

af grefve *A. F. Wachtmeister*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen för inrättande i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag af 8 provinsialläkardistrikt i Stockholms län och likaledes 8 sådana distrikt i Södermanlands län måtte öka den af utskottet föreslagna aflöningsstaten med 8,000 kronor till 759,000 kronor;

af herrar *J. T. Larsson*, grefve *C. O. Taube*, *K. Starbäck*, *K. V. Rydén* och *N. E. Lindberg*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen i anledning af herrar Larssons, Lundströms och Bäckströms motioner, må för inrättande af ett provinsialläkardistrikt inom Norrbottens län utöfver af Kungl. Maj:t föreslagna tretton distrikt öka aflöningsstaten med 4,500 kronor till 755,500 kronor;

vid *punkt 23* (angående anslag till utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik»

af friherre *J. G. Beck-Friis*;

vid *punkt 28* (angående anslag till anläggning af vägar m. m.)

af herrar *O. Jonsson*, friherre *J. T. Gripenstedt*, grefve *C. O. Taube* och friherre *H. C. Falkenberg*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att Kungl. Maj:ts framställning i ärendet måtte af Riksdagen bifallas.

Det skulle här antecknas, att herrar *E. A. G. A. Wijkander*, *F. Berg*, *A. Wiklund*, *C. Persson*, *F. W. Thorsson* och *G. Odqvist* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

BILAGOR.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1911 års riksstat anslår:					
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
6,500	—	—	—	6,500	—
45,000	—	—	—	45,000	—
17,000	—	—	—	17,000	—
93,300	—	—	—	93,300	—
93,700	—	—	—	93,700	—
97,022	—	—	—	97,022	—
3,066,970	—	—	—	3,066,970	—
179,400	—	—	—	179,400	—
12,000	—	—	—	12,000	—
2,700	—	4,567	—	7,267	—
21,690,000	—	—	—	21,690,000	—
13,020,000	—	—	—	13,020,000	—
561,800	—	—	—	561,800	—
104,250	—	—	—	104,250	—
65,000	—	—	—	65,000	—
39,054,642	—	4,567	—	39,059,209	—

Civil-

Statsministern, lönefyllnad, *förslagsanslag*, högst
 Statsråden utan departement, 3 à 15,000 kronor
 Departementschefen
 Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
 Regeringsrätten
 Öfverståthållarämbetet
 Landsstaterna i länen (däraf 193,000 kronor *reservationsanslag*).
Ökas med
 Väg- och vattenbyggnadsstaten (däraf två särskilda *reservationsundersökningar*, hvardera å 45,000 kronor). Nuvarande
Ökas med
 Vägar och kommunikationer
 Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, *förslagsanslag*
 Postverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt af postmedlen
 Telegrafverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt af tele-
 Medicinalstyrelsen med dithörande stater (däraf 12,000 kronor
Ökas med
 Hyresersättning åt provinsialläkare, *förslagsanslag*, högst
 Bidrag till extra provinsialläkares aflönande, *förslagsanslag*.
Minskas — under titel: Bidrag till extra provinsialläkares

Trpt

- *) Af Kungl. Maj:ts förslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.
 **) Öfver Kungl. Maj:ts förslag att anslaget till postverket skall ur riksstaten utgå kommer utskottet framdeles att
 ***) Öfver Kungl. Maj:ts förslag att anslaget till telegrafverket skall ur riksstaten utgå kommer utskottet framdeles att
 ****) Häri ingår ett af Kungl. Maj:ts förslaget belopp af 42,050 kr. — till höjning af anslaget till medicinalstyrelsen —

Litt. A.

riksstatens Sjätte hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
				Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
		6,500	—	—	—	6,500	—
		45,000	—	—	—	45,000	—
		17,000	—	—	—	17,000	—
		93,300	—	—	—	93,300	—
		93,700	—	—	—	93,700	—
		97,022	—	—	—	97,022	—
Nuvarande belopp		3,066,970:	—	—	—	—	—
		1,665:	—	—	—	—	—
		3,068,635	—	—	—	3,068,635	—
tionsanslag till expenser för allmänna arbeten och till vägbelopp		179,400:	—	—	—	—	—
		*) 60,000:	—	—	—	—	—
		239,400	—	—	—	239,400	—
		12,000	—	—	—	12,000	—
		2,700	—	4,567	—	7,267	—
grafmedlen		—	—	—	—	—	—
reservationsanslag). Nuvarande belopp		561,800:	—	—	—	—	—
		*) 521,550:	—	—	—	—	—
		1,083,350	—	—	—	1,083,350	—
Nuvarande belopp		65,000:	—	—	—	—	—
aflönande — med		35,000:	—	—	—	—	—
		30,000	—	—	—	30,000	—
Trpt		4,788,607	—	4,567	—	4,793,174	—

afgifva särskildt yttrande.

afgifva särskildt yttrande.

hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

1911 års riksstat anslår:

Anvisning i kontant.	Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Ersättningar.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
Trpt 39,054,642 —		4,567 —			39,059,209 —	
3,500 —		—			3,500 —	Resestipendier åt civile läkare
8,250 —		—			8,250 —	Ortopediska institutet
7,700 —		—			7,700 —	Vaccinationens befrämjande, <i>reservationsanslag</i>
185,000 —		—			185,000 —	Till bestridande af kostnader för allmän hälso- och sjukvård, Svenska läkarsällskapet
3,000 —		—			3,000 —	Lasarettens underhåll
15,774 —		—			15,774 —	Till gäldande af Sveriges andel i kostnaderna för den inter- Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp
7,000 —		—			7,000 —	Ökas med
3,100,000 —		—			3,100,000 —	Till underhåll af Järfös sjukhus för spetälska
—		—			—	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i>
75,000 —		—			75,000 —	Karantänsinrättningen på Känsö, <i>förslagsanslag</i> , högst
16,600 —		—			16,600 —	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>
265,000 —		—			265,000 —	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>
50,000 —		—			50,000 —	Postafgifter för tjänstebref och dylika försändelser, <i>förslags-</i>
860,000 —		—			860,000 —	Till upprätthållande af försäkringsinspektionens verksamhet, Till sjukkasseväsandets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>
—		—			—	Till bestridande af statens bidrag till fiskares försäkring, Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>
425,779 —		—			425,779 —	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>
12,000 —		—			12,000 —	
ma 44,089,245 —		4,567 —			44,093,812 —	

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt utlåtande.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
				Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Trpt	4,788,607	—	4,567	—	4,793,174	—
		3,500	—	—	—	3,500	—
		8,250	—	—	—	8,250	—
		7,700	—	—	—	7,700	—
	<i>förslagsanslag</i>	185,000	—	—	—	185,000	—
		3,000	—	—	—	3,000	—
		15,774	—	—	—	15,774	—
	nationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i>	7,000	—	—	—	7,000	—
		3,100,000:	—				
		400,000:	—				
		3,500,000	—	—	—	3,500,000	—
		22,000	—	—	—	22,000	—
		75,000	—	—	—	75,000	—
		16,600	—	—	—	16,600	—
		265,000	—	—	—	265,000	—
		50,000	—	—	—	50,000	—
	<i>anslag</i>	860,000	—	—	—	860,000	—
	<i>reservationsanslag</i>	53,000	—	—	—	53,000	—
		*1,300,000	—	—	—	1,300,000	—
		16,000	—	—	—	16,000	—
		425,779	—	—	—	425,779	—
		12,000	—	—	—	12,000	—
	Summa	11,614,210	—	4,567	—	11,618,777	—

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
S j ä t t e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Civildepartementet.		
<i>Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>		
Till provisorisk löneroglering för befattningshafvare i civildepartementet, <i>förslagsanslag</i>	13,540: —	
» aflönande af en extra föredragande inom civildepartementet	7,000: —	
Godtgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom civildepartementet	4,000: —	
Till förhöjning af de inom civildepartementet anställda amanuensernas arvoden m. m.	15,900: —	40,440 —
<i>Öfverståthållarämbetet:</i>		
Till utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» samt för arkivinredning m. m. i dessa tidningars redaktionslokal		25,000 —
<i>Landsstaterna i länen:</i>		
Till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet, <i>förslagsanslag</i>	350,000: —	
» beredande af tillfällig löneförbättring åt kronofogdar, häradsskrifvare och länsmän, <i>förslagsanslag</i>	794,800: —	
» ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarna ...	20,500: —	1,165,300 —
Trpt	1,230,740	—

		Kronor.	ö.
	Trpt	1,230,740	—
<i>Väg- och vattenbyggnadsstaten:</i>			
Till undersökningar af mindre hamnar och farleder m. m.	10,000:	—	
» bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	1,750,000:	—	
» understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder	500,000:	—	
» anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark	30,000:	—	
		2,290,000	—
<i>Medicinalstaten:</i>			
Till arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning	5,800:	—	
» bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, <i>förslagsanslag</i>	15,000:	—	
» täckande af brist å ett till Järfös sjukhus för spetälska anvisadt anslag m. m.	8,250:	—	
» gratifikation åt medicine licentiaten Karl George Lindgren	2,400:	—	
» anläggning af ett hospital i närheten af Östersund	750,000:	—	
» uppförande af bostadshus vid Uppsala hospital och asyl	75,000:	—	
» om- och tillbyggnad af Stockholms hospital	*) 200,000:	—	
» anordnande af järnvägsspår m. m. inom Sätters hospitals område	*) 23,900:	—	
» inlösen af byggnader å ett staten tillhörigt område af Växjö Östergård	10,050:	—	
» upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna	200,000:	—	
» bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter	400,000:	—	
» bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	405,000:	—	
	Trpt 2,095,400:	—	3,520,740 —

*) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet främdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

		Kronor.	ö.
	Trpt 2,095,400: —	3,520,740	—
Till stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård	2,700: —		
» uppförande af ett tuberkulossanatorium å Spenshults kronopark samt en paviljong vid Österåsens sanatorium	62,625: —	2,160,725	—
<i>Vattenfallsstyrelsen:</i>			
Till verkställande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af en skematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall		22,000	—
<i>Riksförsäkringsanstalten:</i>			
Till upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>	148,000: —		
» ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>	15,500: —	163,500	—
<i>Diverse anslag:</i>			
Till anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring...	21,400: —		
» bestridande af kostnaden för den genom statens försorg anordnade medling i arbetstvister	*) 40,000: —		
» befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>	40,000: —		
» understödjande af nationalföreningens mot emigrationen verksamhet	10,000: —		
» betäckande af vissa utaf statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	640,876: —		
» beredande af extra lönetillägg för år 1911 åt en del tjänstemän och betjante i till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer, <i>förslagsanslag</i>	70,000 :—	822,275	—
	Summa	6,689,241	—

*) Af Kungl. Majt föreslaget belopp, hvaröfver ett af Riksdagen tillsatt särskildt utskott framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.